

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
COMPETENCY-BASED ACTIVE LEARNING MANAGEMENT AFFECTING
LEARNERS' COMPETENCIES IN THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2

สุภาลัย สายคำภา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2564

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

COMPETENCY-BASED ACTIVE LEARNING MANAGEMENT AFFECTING
LEARNERS' COMPETENCIES IN THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Educational Administration)

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2021

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ของ

สุภาลัย สายคำภา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศรีไธษา)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ทองบัณฑิตย์)

ชื่อเรื่อง	การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
ผู้วิจัย	สุภาลัย สายคำภา
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2564
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อธิระภาพ เพชรมาลัยกุล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 4) เพื่อวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครู สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 361 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นโดยใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นชั้นจากนั้นสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก เท่ากับ .972 และค่าความเชื่อมั่นสมรรถนะของผู้เรียน เท่ากับ .951 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบวิธีการคัดเลือกเข้า ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพิจารณาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ และด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก ตามลำดับ 2) สมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ด้านความสามารถในการใช้ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการคิด ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา 3) การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .439 ถึง .710 4) การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกโดยรวมส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกทุกด้านร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ร้อยละ 55.90 ซึ่งด้านที่สามารถทำนายได้ดีที่สุด คือ การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ รองลงมาคือ การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก ตามลำดับ และด้านที่สามารถทำนายได้น้อยที่สุด คือ การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก, สมรรถนะผู้เรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

Title	COMPETENCY-BASED ACTIVE LEARNING MANAGEMENT AFFECTING LEARNERS' COMPETENCIES IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2
Author	SUPALAI SAIKUMPA
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2021
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Theeraphab Phetmalhkul

The purposes of this research are as follows: (1) to study the level of competency-based active learning management; (2) to study the level of learner competencies; (3) to study the relationship between competency-based active learning management and learner competencies; and (4) to study competency-based active learning management affecting learner competencies. The samples in this research consisted of 361 administrators and teachers under the Office of the Secondary Educational Service Area, Bangkok Area 2. The instrument used in the research was a five-level estimation scale questionnaire. The confidence of competency-based active learning management is .972, and the confidence value of learner competencies is .951. The data analysis of the data use was mean and standard deviation. The tests of hypothesis used Pearson product-moment correlation coefficient, multiple correlation and Multiple Regression Analysis-Enter Method. The research results were as follows: (1) the overall competency-based active learning management was at a high level in all aspects. The order of averages from greatest to least was the determination of competencies needed to develop learners, the consideration of the contents, curriculum-based learning contents and indicators consistent with competencies, designing a competency-enhancing learning management plan, evaluations with an emphasis on real conditions and responding to the objectives, determination of objectives and comprehensive competency activities with an emphasis on proactive teaching; (2) learner competencies were at a high level in all aspects. The order of averages from greatest to least was the ability to use technology, the ability to communicate, the ability to think, the ability to use life skills and the ability to solve problems; (3) competency-based active learning management was related to learner competencies. It was statistically significant at a .001 level with a correlation coefficient (r) = .439 - .710. (4) competency-based active learning management can predict learner competencies in all aspects, together predicted 55.90%. The best order predictable aspect was evaluation emphasizing real conditions and responding to objectives, determination of competencies that need to develop learners, designing a competency-enhancing learning management plan, determination of objectives and comprehensive competency activities with an emphasis on proactive teaching and designing a competency-enhancing learning management plan.

Keyword : competency-based active learning management, The Office of The Secondary Educational Service Area Bangkok Area 2, Office of the Secondary Educational Service Area Bangkok Area 2

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลนาคดล และอาจารย์ ดร.สมบุญ บุญศิริรักษ์ คณะกรรมการพิจารณาการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดทำปริญญานิพนธ์ให้ถูกต้องและมีคุณภาพตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต และกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศรีโสภา อาจารย์เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญานิพนธ์มีความถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย 5 ท่าน คณะดังปรากฏชื่อในเล่มปริญญานิพนธ์นี้ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและให้คำแนะนำงานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

สุภาลัย สายคำภา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	10
สมมติฐานงานวิจัย.....	14
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	15
1. สภาพบริบททั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ..	16
1.1 ข้อมูลทั่วไป.....	16
1.2 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนและบุคลากร.....	20
1.3 ทิศทางการจัดการศึกษา.....	23
2. แนวคิดสมรรถนะของผู้เรียน.....	38
2.1 องค์ประกอบของสมรรถนะ.....	42

2.2 ประเภทของสมรรถนะ.....	43
3. การศึกษาฐานสมรรถนะ	45
3.1 แนวคิดเกี่ยวกับฐานสมรรถนะ	45
3.2 หลักสูตรการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	51
4. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก	54
4.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก	59
4.2 การวัดประเมินผลแบบฐานสมรรถนะเชิงรุก	59
4.3 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะกับแบบดั้งเดิม	62
5. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกกับสมรรถนะผู้เรียน	66
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	67
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	73
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
5. การจัดกระทำข้อมูลและกำรวเคราะห์ข้อมูล.....	79
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
2. การนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล	83
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	101
สรุปผลการวิจัย	101
อภิปรายผลการวิจัย.....	103

ข้อเสนอแนะ	109
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก.....	115
ประวัติผู้เขียน	138

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดและจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2564	20
ตาราง 2 แสดงจำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น และจำนวนห้องเรียน ปีการศึกษา 2564	20
ตาราง 3 แสดงจำนวนบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ..	21
ตาราง 4 แสดงสัดส่วนกลุ่มประชากรจำแนกตามตำแหน่งสายงาน	22
ตาราง 5 แสดงจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามวิทยฐานะ	22
ตาราง 6 แสดงประเด็นเปรียบเทียบการศึกษาศูนย์สมรรถนะกับการศึกษาแบบดั้งเดิม	63
ตาราง 7 แสดงจำนวนสถานศึกษา ผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและแยกตามขนาดโรงเรียน	74
ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน	84
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนรู้ศูนย์สมรรถนะเชิงรุกในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม และรายด้าน...	86
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน โดยรวม และรายข้อ	87
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพิจารณาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ โดยรวม และรายข้อ	88
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ โดยรวม และรายข้อ	89
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก โดยรวม และรายข้อ	90
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ โดยรวม และรายข้อ	91

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม และรายด้าน.....	92
ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการสื่อสารโดยรวม และรายข้อ	93
ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการคิดโดยรวม และรายข้อ	94
ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการแก้ปัญหาโดยรวม และรายข้อ	95
ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตโดยรวม และรายข้อ	95
ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยรวม และรายข้อ	96
ตาราง 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2	97
ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การบริหารการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis-Enter Method)	99

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย	14
ภาพประกอบ 2 แสดงถึงคุณลักษณะการเรียนรู้ของบุคคล	39
ภาพประกอบ 3 แสดงถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ	43
ภาพประกอบ 4 แสดงโมเดลการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิมกับการจัดการศึกษาตามความสามารถ	50
ภาพประกอบ 5 แสดงแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	57
ภาพประกอบ 6 แสดงถึงรูปแบบของการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียน	62
ภาพประกอบ 7 แสดงถึงการจัดการสอนตามแนวคิดแบบดั้งเดิม (Traditional Approach) และ แบบฐานสมรรถนะ (Competency-based Approach)	65

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาวะการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่มีความเจริญก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในเกือบทุกด้าน วิทยาการด้านต่าง ๆ ที่เอื้อต่อระบบ เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งเทคโนโลยีเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความต้องการของประสิทธิภาพของแรงงานในโลกอนาคตต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย การเตรียมพร้อมกับยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม การจัดการศึกษาที่มีมาแต่เดิมอาจไม่สามารถตอบโจทย์โลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้ เพราะหลักสูตรการศึกษาที่สถาบันการศึกษามีอยู่แต่เดิมมานานจะล้าสมัยก็อาจจะก้าวตาม ไม่อาจพัฒนาความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ที่จำเป็นสำหรับโลกปัจจุบันและอนาคตของผู้เรียนได้อีกต่อไป ประกอบกับความรู้ความสามารถของอาชีพบางสาขานั้นกลับไม่เป็นที่ต้องการอีกต่อไป ความท้าทายเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งต้องพึงตระหนักและตื่นตัวในเชิงรุก ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ทันกับเปลี่ยนแปลงดังกล่าวซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก เพื่อที่จะสามารถพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีความพร้อมต่อโลกในอนาคต ซึ่งการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน ประสบปัญหา เรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียน

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาทั้งในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัด ประเมินผลที่เน้นวิชาและครูผู้สอนเป็นตัวตั้ง ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเท่าที่ควร การเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เน้นเพียงการท่องจำ แต่ไม่เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้เด็กนักเรียนสมัยใหม่คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ไม่เป็น ส่งผลให้ผู้เรียนอ่อนด้อยทางคุณภาพ (เทอดศักดิ์ ไชยสมปาน, 2558) ทั้งด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่มีจำนวนมาก ซ้ำซ้อน และอิงเนื้อหาค่อนข้างมาก ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่หลากหลาย เน้นการจำเนื้อหาไปใช้เพื่อการสอบ มากกว่าการสร้างสมรรถนะที่จำเป็น เช่น ขาดความสามารถในการสื่อสาร ไม่มีความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหาเท่าที่ควร รวมถึงต้องเพิ่มพูนความสามารถในการใช้ทักษะในชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สังเกตได้ว่าการเรียนรู้ในช่วงวัยที่เชื่อมต่อมาจากระดับปฐมวัย และเป็นช่วงเริ่มต้นของการวางพื้นฐานการเรียนรู้ของชีวิตในระยะยาว หลักสูตรได้จัดให้เรียน 8 กลุ่มสาระการ

เรียนรู้ที่มีโครงสร้างรายวิชาที่มุ่งเน้นในส่วนของเนื้อหา มากกว่าการปฏิบัติ รวมถึงมุ่งเน้นการวัดการประเมินผลในมิติเดียว จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดกับการเรียนรู้สาระอื่นเท่าที่ควร รวมถึงการพัฒนาเนื้อหาสาระ สื่อ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการและเทคโนโลยี ยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้ผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในส่วนของค่าคะแนนเฉลี่ยโอเน็ตในปีการศึกษา 2562 ระดับ ป.6 วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 และคะแนนโอเน็ตระดับม.3 วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโอเน็ตต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 แต่ในวิชาภาษาไทยมีคะแนนเพิ่มขึ้น ขณะที่คะแนนโอเน็ตของม.6 ในวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโอเน็ตต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 ซึ่งมีค่าพัฒนาที่อยู่ในระดับต่ำกว่าระดับค่าเป้าหมาย สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนที่อิงเนื้อหาไม่เสริมสมรรถนะที่จำเป็น ยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในลักษณะดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งให้เห็นถึงการพัฒนาในส่วนของผู้เรียนไม่ได้ถูกพัฒนาให้ดีขึ้น

ผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ในปี พ.ศ. 2561 ระดับความสามารถของนักเรียนไทยสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนโดยเฉลี่ยมีความรู้และความสามารถในการใช้ความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานนานาชาติ นอกจากการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการประเมินแล้ว และผลการประเมิน “สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลก” (Global Competence) ซึ่งเป็นเรื่องใหม่และเป็นความท้าทายสำหรับระบบการศึกษาในการสร้างเยาวชนให้มีความสามารถที่จะปฏิบัติตนให้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จไม่ว่าจะอยู่ที่ใดในโลกก็ตาม โดยนิยามสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลก ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการประเมินความสำคัญของประเด็นปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น ระดับโลก หรือทางวัฒนธรรม (เช่น ความยากจน การพึ่งพากันทางเศรษฐกิจ การอพยพย้ายถิ่น ความเหลื่อมล้ำ ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ความขัดแย้ง และความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภาพลักษณ์) (2) ความสามารถในการเข้าใจและเห็นคุณค่าของมุมมองและโลกทัศน์ที่แตกต่างกัน (3) ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อื่นที่มีพื้นฐานทางสัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนา สังคม หรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และ 4) ความสามารถและอุปนิสัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก และพบว่าสำหรับประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการอยู่ในสังคมโลกเท่ากับ 423 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 22 จากคะแนนเฉลี่ยรวมของทั้ง 27 ประเทศ เท่ากับ 474 คะแนน (สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลก (Global Competence): การประเมินด้านใหม่ของ

PISA 2018) ; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งมีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์บางประการ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ได้ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติที่กำหนด โดยเฉพาะในด้านขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษาเป็นสำคัญ Sergiovanni (1991) เมื่อวิเคราะห์เจาะลึกถึงสาเหตุของปัญหา พบว่าปัญหามาจากหลักสูตร ขาดความยืดหยุ่น ไม่ทันความต้องการของโลกและสังคม ไม่ตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียนและบริบทที่แตกต่างหลากหลาย เมื่อมีการถ่ายทอดส่งต่อไปจึงเกิดผลกระทบกับการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนที่ล้าสมัย ครูขาดทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ เกิดสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมถึงการวัดประเมินผลการเรียนรู้แบบเดิมส่งผลต่อผลลัพธ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงไม่ได้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ตลอดจนท้ายที่สุดแล้วคุณภาพผู้เรียน ทั้งผลสัมฤทธิ์ ความรู้ ทักษะ เจตคติ สมรรถนะ และคุณลักษณะ ไม่ได้สามารถนำความรู้ที่เรียนไปต่อยอดในการใช้ชีวิตในโลกแห่งความจริงได้ กล่าวได้ว่าความดีของคุณภาพของนักเรียน ไม่ได้อยู่ที่ตัวครูเพียงคนเดียว มีผลมาจากความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างบริบทต่างๆ ที่สัมพันธ์กับตัวครูและนักเรียนทั้งหมด (การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2560) ยึดหลักการ และแนวคิดสำคัญคือ มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน (Standards based curriculum) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ กำหนดตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง เพื่อให้ชัดเจนและสะดวกในการ จัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ซึ่งจากรายงาน แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2560-2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีรายงานค่าพัฒนาผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 ระดับสังกัด กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ -7.28 กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ -3.59 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย -0.26 และค่าพัฒนาผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 กลุ่มวิชาที่มีค่าพัฒนา ระดับสังกัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ -7.08 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย -6.27 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ -3.29 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ -1.56 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมวัฒนธรรม 0.51 ทั้งนี้การมีหลักสูตรที่มีมาตรฐานที่มีเป้าหมายหรือกรอบทิศทางในการกำหนดเนื้อหา ทักษะ กระบวนการ การจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนและการประเมินผล ได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะเห็นได้ว่าคุณภาพการศึกษาจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานมีคุณภาพต่ำลง ผลลัพธ์ของคุณภาพของการศึกษาทั้งหมดสะท้อนถึงการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เกิดจากการไม่สร้างความเข้าใจให้ ผู้เกี่ยวข้องและครูผู้สอน ให้ความสำคัญในการนำมาตรฐานไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ต้องส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เกิดคุณภาพที่แท้จริงในตัวผู้เรียน ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ ได้ครบทุกตัวชี้วัด เมื่อครูผู้สอนบางส่วนยังไม่เข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี จึงสอนเน้นเนื้อหา ให้จำเนื้อหา จำตัวอย่าง จำคำตอบ และจำข้อสอบ อันเนื่องมาจากความไม่เข้าใจเรื่อง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้น จึงสอนเหมือนหลักสูตรในอดีตที่เน้นเนื้อหา ไม่เน้นกระบวนการทั้งที่ความรู้อยู่ที่กระบวนการตามศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนจึงเรียนแบบท่องจำเนื้อหา จำตัวอย่าง จำคำตอบ จำข้อสอบ จึงขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินหรือการตัดสินใจ ที่จะหลอมรวมเป็นกระบวนการคิด ผู้เรียนขาดความสามารถในการลงมือทำจริง หรือการแสดงท่าทาง อย่างมีแบบแผน ผู้เรียนจึงขาดทักษะกระบวนการ ไม่เกิดความเข้าใจจากการเรียนรู้ มีแต่ความจำระยะสั้นตลอดจนไม่เกิดสมรรถนะ ผู้เรียนจึงไม่ประสบความสำเร็จ ไม่มีความรู้ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 27 เขตการปกครอง มีโรงเรียนรับผิดชอบทั้งหมด 52 โรงเรียน ซึ่งเป็นเขตกรุงเทพมหานครชั้นในและชั้นกลาง ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าว รวมถึงคุณภาพทางการศึกษาก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อให้เท่าทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันให้ได้มากที่สุดจึงกำหนดนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถ ของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการตระหนัก ถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วง การตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัย แรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร

ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบาย การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565 ในเรื่องของการ ปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย และทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับ บริบทสังคมไทย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อ สมรรถนะของผู้เรียน เป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพของนักเรียนที่เกิดขึ้น เนื่องจาก เป็นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นในแต่ละระดับ จัดกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง รวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างสมดุลทุกด้าน ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญา พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลผู้เรียน จะช่วย ส่งเสริมให้ ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต การทำงาน การเรียนรู้ และการ แก้ปัญหาต่าง ๆ ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาเด็กที่มีความพร้อม แตกต่างกันได้รับการพัฒนาเป็น ลำดับขั้น รวมทั้งช่วยพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดสมรรถนะ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และ ความต้องการใหม่ ๆ ของสังคมและโลกในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนมีสมรรถนะที่เพียงพอต่อการ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน หรือช่วยสร้างพื้นฐานให้คนไทยสามารถเผชิญปัญหาสังคมและ เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก กับสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
4. เพื่อวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะ ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผู้เรียนได้แนวการพัฒนาสมรรถนะของตนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็น สำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต
2. ครุภัณฑ์ผลการวิจัยช่วยในการออกแบบการเรียนการสอนของครูจากการมุ่งเน้นตัวชี้วัด หรือเนื้อหาสู่การคำนึงถึงคุณค่าในการเรียนรู้ที่มีความหมายและประโยชน์ต่อชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะและสมรรถนะที่สำคัญเป็นในระยะยาว
3. ผู้บริหารสถานศึกษานำมาเป็นสารสนเทศประกอบกับการวางแผนช่วยส่งเสริมครูในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสมรรถนะของผู้เรียน ส่งผลต่อการขยายมุมมองในการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนต่อไป
4. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นข้อมูลที่เป็นต้นทุนสำคัญในการพัฒนาครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนสู่ฐานสมรรถนะ
5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำข้อมูลในการบริหารเชิงนโยบายในการวางแผนส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรให้เสริมสร้างสมรรถนะได้อย่างยั่งยืน ทั้งในระดับหลักสูตร สถานศึกษาและระดับการจัดการเรียนการสอน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยมีโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษในสังกัด ทั้งหมด 48 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา 224 คน จำนวนครู 5,684 คน รวมทั้งสิ้น 5,908 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 361 คน จากนั้นผู้วิจัย ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้น และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียนจนได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

1.1.1. การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน

1.1.2. การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่

สอดคล้องกับสมรรถนะ

1.1.3. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ

1.1.4. การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการ

สอนเชิงรุก

1.1.5. การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์

2. ตัวแปรตาม

2.1 สมรรถนะของผู้เรียน

2.1.1. ความสามารถในการสื่อสาร

2.1.2. ความสามารถในการคิด

2.1.3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

2.1.4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

2.1.5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมรรถนะของผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสามารถเชิงบูรณาการ จากการนำความรู้ ทักษะ คุณลักษณะนำมาใช้เป็นองค์ความรู้หลัก มาประยุกต์ใช้ร่วมกับทัศนคติ ค่านิยม เจตคติเป็นแรงขับเคลื่อนภายในจะเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพที่ ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงและแก้ปัญหาได้ผลอย่างสูงสุด

2. ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นผู้มีความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรม ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล

ข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้ วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

3. ความสามารถในการคิด หมายถึง ผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นผู้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่ การสร้าง องค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่าง เหมาะสม

4. ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นผู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่างๆ ที่ เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูล สารสนเทศ เข้าใจ ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มี ประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

5. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นผู้มีความสามารถในการนำกระบวนการ ต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และ การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง บุคคล การจัดการปัญหาและ ความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่ พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

6. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นผู้มีความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ใน ด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมี คุณธรรม

7. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก หมายถึง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่ง เป้าหมายที่ความสามารถในการทำ ได้ โดยผสานความรู้ ทักษะ คุณลักษณะต่างๆ ซึ่งผู้เรียนจะต้อง มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะนั้น โดยครูเน้น การบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์สาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมที่ เน้น การปฏิบัติ การทำ ได้ หรือการลงมือทำ โดยมุ่งเน้นผลที่เกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือความสามารถ ของผู้เรียน ในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมใน

การปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาที่เชื่อมโยงต่อการใช้ชีวิตและการทำงานในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสามารถตอบสนอง ความแตกต่างที่หลากหลายตามบริบทของผู้เรียน และภูมิสังคม

8. การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การนำสมรรถนะหลักหลายสมรรถนะเป็นตัวตั้งและนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ความรู้ ทักษะ ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดสมรรถนะของกลุ่มสาระอื่นๆ

9. การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติสำคัญ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาสาระในรายวิชาให้มี โดยมีการบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์สาขาอื่นๆ กำหนดหน่วยการเรียนรู้ ที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงกับเนื้อหาให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา

10. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ หมายถึง การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการวางแผนนั้น มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จัดประสบการณ์ที่มีความหมาย และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง นำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกัน และเพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

11. การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก หมายถึง การกำหนดจุดประสงค์เป้าหมายของการเรียนรู้ระบุสาระ (K) ทักษะ (P) และคุณลักษณะ (A) รวมทั้งตัวชี้วัดของ KPA ของการเรียนรู้ให้ครอบคลุมสมรรถนะที่กำหนดมีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ ที่มุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเกิดความสามารถ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ จากการมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การปฏิบัติ การนำความรู้ไปใช้ การถอดบทเรียน การสะท้อนความคิด การปฏิสัมพันธ์ การทำงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นอย่างตื่นตัว

12. การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ หมายถึง การจัดทำ rubric การวัดและประเมินสมรรถนะ ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ การใช้แฟ้มสะสมผลงาน การประเมินตนเอง และการประเมินโดยเพื่อน ทั้งนี้เป็นการประเมินผลรวบยอดที่มุ่งวัดองค์รวม

ของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ โดยวัดจากพฤติกรรม การกระทำ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ที่มีหลักฐานการปฏิบัติที่ตรวจสอบได้ หรือใช้สถานการณ์เป็นฐานในการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง และวิธีการวัด ประเมินสมรรถนะที่บูรณาการ ให้สอดคล้องและตอบรับวัตถุประสงค์เชิงสมรรถนะที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

13. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ

14. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกส่งผลต่อส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกส่งผลต่อส่งผลต่อสมรรถนะและได้กำหนดกรอบแนวคิดงานวิจัยจากการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

แนวคิดสมรรถนะของผู้เรียน ผู้วิจัยเลือกใช้สมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีนโยบายและจุดเน้นด้านคุณภาพ ในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 จึงกำหนดให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ 5 ข้อ ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรม ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้ วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร จึงต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท และการเตรียมความพร้อมด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ เน้นการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นในแต่ละระดับ จัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง (Active Learning) จัดการเรียนการสอนตามพหุปัญญา รวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างสมดุลทุกด้าน ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก แนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกจาก(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับชั้นพื้นฐาน. 2563 น. 78-109) ผู้วิจัยเลือก แนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐานผลงานตัวชี้วัด เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา เป็นตัวตั้ง และนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระ และ ทักษะตามตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อมๆ กันกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการนี้เป็นการสอนโดยนำ สมรรถนะและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและ ทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อมกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต การสอนแนวทางที่ 4 นี้ เหมาะสำหรับครูที่ได้ทดลองนำสมรรถนะเข้ามาบูรณาการในการเรียนการสอนปกติของตนและพร้อมที่จะก้าวออกจากการสอนแบบเดิมๆ ไปสู่การสอนที่เน้นสมรรถนะอย่างเต็มตัว หรือครูที่เห็นประโยชน์ของสมรรถนะและต้องการจะออกแบบแผนการสอนของตน โดยให้สมรรถนะเป็นตัวนำแต่ขณะเดียวกันก็ครอบคลุมตัวชี้วัดของหลักสูตรอย่างครบถ้วน ลักษณะของแผนการจัดการเรียนการสอนแบบนี้เป็นการบูรณาการสมรรถนะสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสิ่งที่ครูต้องการให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ให้มีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึก การประยุกต์ใช้ความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนา เจตคติและคุณสมบัติผ่านการปฏิบัติจริงใน สถานการณ์ต่างๆ อย่างกว้างขวาง ตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ได้ 5 ข้อ ประกอบด้วย ดังนี้

1. การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การนำสมรรถนะหลักหลาย สมรรถนะเป็นตัวตั้งและนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน วิเคราะห์เนื้อหา สาระ ความรู้ ทักษะ ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดสมรรถนะของกลุ่มสาระอื่นๆ

2. การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติสำคัญ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาสาระในรายวิชาให้มี โดยมีการบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์สาขาอื่นๆ กำหนดหน่วยการ เรียนรู้ ที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงกับเนื้อหาให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา

3. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ หมายถึง การกำหนด ประสิทธิภาพการเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ในการวางแผนนั้น มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จัดประสบการณ์ที่มีความหมาย และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง นำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้อง กัน และเพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้ การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

4. การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก หมายถึง การกำหนดจุดประสงค์เป้าหมายของการเรียนรู้ระบุสาระ (K) ทักษะ (P) และ คุณลักษณะ (A) รวมทั้งตัวชี้วัดของ KPA ของการเรียนรู้ให้ครอบคลุมสมรรถนะที่กำหนดมีความ จำเป็นต่อการเสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ ที่มุ่งเน้นไปให้ผู้เรียนเกิดความสามารถ โดยส่งเสริมให้

ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ จากการมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การปฏิบัติ การนำความรู้ไปใช้ การถอดบทเรียน การสะท้อนความคิด การปฏิสัมพันธ์ การทำงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับผู้อื่นอย่างตื่นตัว

5. การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ หมายถึง การจัดทำ rubric การวัดและประเมินสมรรถนะ ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ การใช้แฟ้มสะสมผลงาน การประเมินตนเอง และการประเมินโดยเพื่อน ทั้งนี้เป็นการประเมินผลรวบยอดที่มุ่งวัดองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ โดยวัดจากพฤติกรรม การกระทำ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ที่มีหลักฐานการปฏิบัติที่ตรวจสอบได้ หรือใช้สถานการณ์เป็นฐานในการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง และวิธีการวัด ประเมินสมรรถนะที่บูรณาการ ให้สอดคล้องและตอบรับวัตถุประสงค์เชิงสมรรถนะที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตัวแปรสมรรถนะของผู้เรียน ผู้วิจัยเลือกใช้ตามหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีสมรรถนะประกอบด้วย 5 ข้อ และ ตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกจาก ผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับขั้นพื้นฐาน. 2563 น. 78-109) ประกอบด้วย 5 ข้อ สามารถแสดงกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ตัวแปรพยากรณ์

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

1. การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน
2. การพิจารณาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ
3. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก
5. การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2563)

ตัวแปรเกณฑ์

สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

(สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560))

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย

- 1.การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน
2. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกอย่างน้อย 1 ด้าน สามารถพยากรณ์สมรรถนะของผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1.สภาพบริบททั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1.1 ข้อมูลทั่วไป

1.1.1 สภาพการจัดการศึกษา

1.1.2 อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

1.2 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนและบุคลากร

1.3 ทิศทางจัดการศึกษา

2. แนวคิดสมรรถนะของผู้เรียน

2.1 ความเป็นมาและแนวคิดสมรรถนะของผู้เรียน

2.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ

2.3 ประเภทของสมรรถนะ

3. การศึกษาฐานสมรรถนะ

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับฐานสมรรถนะ

3.2 หลักสูตรการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

4. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

4.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

4.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

4.3 กลวิธีการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

4.4 การวัดประเมินผลแบบฐานสมรรถนะเชิงรุก

4.5 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะกับแบบดั้งเดิม

5.ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกกับสมรรถนะผู้เรียน

6.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. สภาพบริบททั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

เขต 2

1.1 ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร สภาพบริบททั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักในด้านการส่งเสริม สนับสนุน และบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีบริบททั่วไป ดังนี้ ที่ตั้งและอาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดปทุมธานี ในเขตรับผิดชอบด้านการศึกษาของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ ในเขตรับผิดชอบด้านการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา ในเขตรับผิดชอบด้านการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีในเขตรับผิดชอบด้านการศึกษาของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานครและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 เขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประกอบด้วย 27 เขต ดังนี้ 1. เขตคลองสามวา 2. เขตคันนายาว 3. เขตจตุจักร 4. เขตดอนเมือง 5. เขตบางกะปิ 6. เขตบางเขน 7. เขตบึงกุ่ม 8. เขตประเวศ 9. เขตมีนบุรี 10. เขตลาดกระบัง 11. เขตลาดพร้าว 12. เขตวังทองหลาง 13. เขตสวนหลวง 14. เขตสะพานสูง 15. เขตสายไหม 16. เขตหนองจอก 17. เขตหลักสี่ 18. เขตห้วยขวาง 19. เขตคลองเตย 20. เขตดินแดง 21. เขตบางคอแหลม 22. เขตบางนา 23. เขตบางรัก 24. เขตพระโขนง 25. เขตยานนาวา 26. เขตวัฒนา 27. เขตสาทร

1.1.1 สภาพการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ ถนนลาดพร้าวเขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310 ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 27 เขตการปกครอง เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายใน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพุทธศักราช 2546 และ 2553 เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ มีเอกภาพในการบริหารจัดการ

การศึกษา บริหารงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์โดยแบ่งส่วนราชการภายในตามโครงสร้างการบริหาร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
7. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
8. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศ และ

การสื่อสาร

9. กลุ่มกฎหมายและคดี
10. หน่วยตรวจสอบภายใน
- 1.1.2 อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์ กำกับจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของ
สถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้
หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน
ดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับ
สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
และในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้าน
การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสาน การระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากร
บุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบ ประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผล
สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งบุคคลองค์กรชุมชนองค์กรวิชาชีพ สถาบัน
ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่
การศึกษา

9. ดำเนินการ และประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและ
พัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะอนุกรรมการ และ
คณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไประหว่างองค์กรหรือหน่วยงาน
ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทน
กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่น เกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่
มิได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใด โดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ระบบบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีการพัฒนาระบบการบริหารและจัดการศึกษาและขับเคลื่อนการศึกษา
ขั้นพื้นฐานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มีองค์กรเครือข่ายทั้งภาครัฐ และเอกชน
ตลอดทั้งมีองค์กรบุคคล และสหวิทยาเขตเป็นกลไกในการขับเคลื่อนนวัตกรรมเชิงบูรณาการ
เพื่อขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1.นายสุชน วิเชียรสรรค์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประธานกรรมการ มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.นางสาวจินตนา ศรีสารคาม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

3.นางบุษบง พรหมจันทร์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ของ รัฐ ของ เอกชน การ จัดการ ศึกษา	4.นายประสงค์ สุบรรณพงษ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
	5.นายนิพนธ์ แจ่มแจ้ง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
	6.นายอัคพงศ์ สุขมาตย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
	7.นางสุนา ธิกุลวงษ์	กรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
	8.นายปิ่น สุวรรณะ	กรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
	9.นางสาวมาเรียม ซอหมัด	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
	ประธานสหวิทยาเขตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2	
	1.นายประวัติ สุทธิประภา	ประธานสหวิทยาเขตรัชโยธิน
	ผู้อำนวยการโรงเรียนหอวัง	
	2.นายวิสิทธิ์ ใจเถิง	ประธานสหวิทยาเขตวังทองหลาง
	ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	
	3.นางสุนา ธิกุลวงษ์	ประธานสหวิทยาเขตวิภาวดี
	ผู้อำนวยการโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย	
	4.นายสมพร สังวาระ	ประธานสหวิทยาเขตเบญจบุรพา
	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	
	5.นางอาลัย พรหมชนะ	ประธานสหวิทยาเขตจตุรวิทย์
	ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี	
	6.-ว่าง-	ประธานสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก
	ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา 2	
	7.นายอารีย์ วีระเจริญ	ประธานสหวิทยาเขตเสรีไทย
	ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2	

1.2 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนและบุคลากร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ดูแลรับผิดชอบ
การจัดการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

1.2.1 สถานศึกษา

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดและจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2564

ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนโรงเรียน
เล็ก	1-500	2
กลาง	501-1,499	9
ใหญ่	1,501-2,499	17
ใหญ่พิเศษ	2,500 ขึ้นไป	24
รวม		52

1.2.2 นักเรียน

ตาราง 2 แสดงจำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น และจำนวนห้องเรียน ปีการศึกษา 2564

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน (คน) ปีการศึกษา 2564	จำนวนห้องเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	21,011	559
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	21,641	563
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	21,912	577
รวม มัธยมศึกษาตอนต้น	64,564	1,699
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	19,898	535
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	19,319	530
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	18,398	526
รวม มัธยมศึกษาตอนปลาย	57,615	1,591
รวม	122,179	3,290

1.2.3 จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ตาราง 3 แสดงจำนวนบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

บุคลากร/กลุ่ม	ข้าราชการ ครูและ บุคลากร ทางการ ศึกษา	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้างประจำ	อัตราจ้าง	รวม
ผอ.สพม.กท2	1	-	-	-	1
รอง ผอ.สพม.กท2	3	-	-	-	3
หน่วยตรวจสอบภายใน	2	-	-	-	2
กลุ่มกฎหมายและคดี	2	-	-	-	2
กลุ่มอำนวยการ	2	4	-	3	9
กลุ่มนโยบายและแผน	6	-	-	-	6
กลุ่มส่งเสริมการจัด การศึกษา	2	2	-	-	4
กลุ่มบริหารงานการเงิน และสินทรัพย์	6	3	-	2	11
กลุ่มบริหารงานบุคคล	4	3	1	1	9
กลุ่มพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา	-	-	-	1	1
นิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัด การศึกษา	10	-	-	-	10
กลุ่มส่งเสริมการศึกษา ทางไกลเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	-	1	-	-	1
รวมทั้งสิ้น	38	13	1	7	59

ตาราง 4 แสดงสัดส่วนกลุ่มประชากรจำแนกตามตำแหน่งสายงาน

ตำแหน่งตามสายงาน	ขนาดโรงเรียน		จำนวน (คน)
	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	10	37	47
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	29	148	177
ครู	701	4971	5,672
รวม	740	5,156	5,896

ข้อมูล ณ วันที่ 6 มกราคม 2565 ปีบัญชีรายละเอียดอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1.2.4 จำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามวิทยฐานะ

ตาราง 5 แสดงจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามวิทยฐานะ

ตำแหน่ง	วิทยฐานะ (คน)				รวม
	เชี่ยวชาญ	ชำนาญการพิเศษ	ชำนาญการ	ไม่มีวิทยฐานะ	
ผอ.สถานศึกษา	3	49	-	-	52
รอง ผอ.สถานศึกษา	-	60	94	9	163
ครู	4	650	1,428	3,247	5,329
พนักงานราชการ	-	-	-	-	91
ครูอัตราจ้าง	-	-	-	-	142
รวม	7	759	1,522	3,256	5,777

1.3 ทิศทางจัดการศึกษา

ทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีงบประมาณ พ.ศ.2565

ผลการประเมินสถานภาพปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีสภาพปัจจุบันอยู่ในตำแหน่งดาวรุ่ง (STAR) หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีศักยภาพสูง โดยมีสภาพแวดล้อมภายในที่เข้มแข็ง และมีสภาพแวดล้อมนอกที่เอื้อต่อการดำเนินการ ควรกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก ดึงจุดแข็งเข้ามาเสริมและปรับใช้ และฉกฉวยโอกาสต่าง ๆ มาเป็นประโยชน์ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีสภาพแวดล้อมภายนอกด้านสังคม-วัฒนธรรมเป็นโอกาสหลัก และมีสภาพด้านเทคโนโลยีมีแนวโน้มเป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการสำหรับสภาพแวดล้อมภายในนั้น มีสภาพด้านผลผลิตและการบริการเป็นจุดแข็ง และมีสภาพด้านวัสดุและอุปกรณ์มีแนวโน้มเป็นจุดอ่อนในการบริหารจัดการในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้นำ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580) แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ.2566 - 2570 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579นโยบายรัฐบาล แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ยุทธศาสตร์จุดเน้น และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 - 2565 แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2564 - 2565 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ ผลการประเมินสถานภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (SWOT Analysis) มาใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ เป็นศูนย์กลางพัฒนาคุณภาพการศึกษา บริหารจัดการด้วยนวัตกรรมที่ทันสมัย สู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน ”

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. จัดการศึกษาให้ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา ได้รับความปลอดภัยทุกรูปแบบ เพื่อรองรับวิถีชีวิตใหม่
3. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
4. ยกกระดับผู้เรียนให้มีสมรรถนะและมีความเป็นเลิศตามศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
5. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและมีคุณภาพ
6. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและภาษา
7. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
8. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้และปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย
2. ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยทุกรูปแบบ เพื่อรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพ ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
4. ผู้เรียนมีสมรรถนะและมีความเป็นเลิศตามศักยภาพ สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ
5. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสความเสมอภาคบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและมีคุณภาพ

6. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและภาษา มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

7. สถานศึกษาดำเนินการเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีระบบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย

9. กำกับ ติดตาม ประเมิน และสรุปรายงานผลอย่างเป็นระบบ มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ มีงานวิจัย และเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

รายละเอียดประกอบกลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

1. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยทุกรูปแบบ เพื่อรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

1.1 เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา
ตัวชี้วัด

-ร้อยละของสถานศึกษามีแผนเผชิญเหตุ และแผนการจัดการเรียนการสอน เพื่อความปลอดภัย เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ภัยพิบัติและภัยคุกคาม

-ร้อยละของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกัน พร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามทุกรูปแบบ

-ร้อยละของสถานศึกษาที่มีแผนการป้องกันและแก้ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ การแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมกลั่นแกล้ง รังแกผู้อื่น ความรุนแรงในสถานศึกษา การล่วงละเมิดทางเพศ และยาเสพติดโดยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

-ร้อยละของสถานศึกษาที่มุ่งเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียน เพื่อรองรับภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ โรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ

1.2 เพื่อจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะที่ดี

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของสถานศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในสถานศึกษาให้ผู้เรียนมีความอบอุ่น และมีสุขภาวะที่ดี

2. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

2.1 เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษา จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของสถานศึกษานำองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามเป้าหมายอย่างยั่งยืน

2.2 เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษาให้มีบรรยากาศ ร่มรื่น สวยงาม มีความปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของสถานศึกษามีนโยบายและกิจกรรมให้ความรู้ที่ถูกต้องและสร้างจิตสำนึกด้านการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

-จำนวนสถานศึกษาที่มีแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

-ร้อยละของสถานศึกษามีงานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีระบบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

3.1 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีระบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย

ตัวชี้วัด

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับการพัฒนาให้เป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีความทันสมัย ยืดหยุ่น คล่องตัวสูง (Quality Team SPM.BK2) พร้อมทั้งจะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกมีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก ขึ้นไป

- ร้อยละของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารจัดการและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งระบบ

- ร้อยละของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านบริหารจัดการศึกษา

- ร้อยละของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Big Data Technology)

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นต้นแบบในการขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานรูปแบบใหม่ (New Normal) ให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในระดับ Cluster หรือ ระดับประเทศ

- ระดับคะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ตัวชี้วัดของ สพฐ.,ศธ. มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเกณฑ์การประเมิน ITA อยู่ในระดับ ดีมาก ขึ้นไป

- ร้อยละของเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2 เพื่อให้สถานศึกษา มีระบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการที่เป็นดิจิทัล โดยนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารจัดการ และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งระบบ

-ร้อยละของสถานศึกษามีแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านบริหารจัดการศึกษา

-ร้อยละของสถานศึกษามีข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลต่างๆ นำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Big Data Technology)

-สัดส่วนของเวลาที่ครูใช้เพื่อการเรียนการสอนและงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนต่องานอื่นๆ

-ร้อยละของสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA

-ร้อยละของเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปรายงานผลอย่างเป็นระบบ และมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ มีงานวิจัย เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา
วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

4.1 เพื่อกำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปรายงานผลอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

-สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลโครงการ/กิจกรรม/งบประมาณในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เป็นรายไตรมาส

-สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และรายงานผ่านระบบติดตามและการประเมินผลแห่งชาติ (EmenSCR)

-ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัดได้รับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบเครือข่ายทางวิชาการ และมีกระบวนการนิเทศภายใน เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพทางการศึกษา

4.2 เพื่อให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ มีงานวิจัย เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

ตัวชี้วัด

- ร้อยละของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการวิเคราะห์งานด้านวิชาการ บุคคล งบประมาณ และการบริหารทั่วไป รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

- ร้อยละของผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี องค์ความรู้ และสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและภาษา มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

1. เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

- ร้อยละของการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นรูปธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์

- ร้อยละของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีผลงานการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีที่หลากหลาย

- ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัดมีการเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์

2. เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

- ร้อยละของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะและยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้ระดับการพัฒนาทางด้านภาษา (CEFR) ตามเกณฑ์ที่กำหนด

- ร้อยละของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศมีผลคะแนนการทดสอบ CEFR เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ

- ร้อยละของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร ภาษาต่างประเทศที่ 2

3. เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและ
จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้เข้ารับการพัฒนาจรรยาบรรณ
ตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

-ร้อยละของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับรางวัลด้านคุณธรรม จริยธรรม
และการอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ที่จัดส่งผลงานทางวิชาการ
และได้รับการอนุมัติให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ส่งผลให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

**กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับการ
เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21**

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่น การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่น การ
ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่น การปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัดที่จัดกิจกรรมน้อมนำพระบรมราโชบายด้าน
การศึกษาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

-จำนวนสถานศึกษาในสังกัดที่จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียน แสดงออกถึง
ความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็น
พลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรมและจริยธรรม

1.2 เพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดี รู้และปฏิบัติสิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิต
สาธารณะ

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมแสดงออกถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิด ที่ถูกต้องเป็นพลเมืองดีของชาติ รู้และปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัว ผู้อื่น และสังคมโดยรวม ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัยและรักษาศีลธรรม

1.3 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมแสดงออกถึงความรักและหวงแหนแผ่นดินไทย นิยมไทย สำนึกและภูมิใจในความเป็นไทยและมีความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งการรักษาผลประโยชน์และเกียรติภูมิของไทย

2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

-ร้อยละของผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับ ดีขึ้นไป

-จำนวนผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัด (วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ ดนตรี และกีฬา)

-ร้อยละของผู้เรียนผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการเรียนรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ตามแนวการประเมิน PISA

-ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-Net) มากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละวิชาเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษาที่ผ่านมา

2.2. เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของผู้เรียนทุกระดับมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21(3R8C)

-ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัดที่จัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

-ร้อยละของสถานศึกษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนตามพหุปัญญา

-ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการคัดกรองเพื่อพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล

-จำนวนสถานศึกษาในสังกัดที่ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

-พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ การคิดขั้นสูง นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

3. ผู้เรียนมีความเป็นเลิศตามศักยภาพ สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

3.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศเต็มตามศักยภาพ

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะความรู้ที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

3.2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของผู้เรียนที่มีศักยภาพได้รับโอกาสเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับนานาชาติ

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษา อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

1.เพื่อให้ผู้เรียนได้รับโอกาสความเสมอภาคทางการศึกษา ความเท่าเทียม และได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน

-ร้อยละของผู้เรียนได้รับการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ อุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพียงพอ

-ร้อยละของครูได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ อุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

-ร้อยละของสถานศึกษาที่พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส

2.เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

ตัวชี้วัด

-ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระบบฐานข้อมูลประชากรวัยเรียนและสามารถนำมาใช้ในการวางแผนการรับนักเรียนและจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

-ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนและการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ

-ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณอุดหนุนอย่างเพียงพอและเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจและที่ตั้งของสถานศึกษาและความต้องการจำเป็นพิเศษสำหรับผู้พิการ

ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2566

เพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีคุณภาพ และประสิทธิภาพในทุกมิติ เกิดผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี(พ.ศ. 2561-2580) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต แผนย่อยการพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ทุกแผนย่อย รวมทั้งแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 - 2566 เพื่อให้มีการนำนโยบายสู่การปฏิบัติและให้สถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นกรอบการดำเนินงานในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการ และแผนงบประมาณ

รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 - 2566 พร้อมทั้งขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน และนวัตกรรมที่หลากหลายตามแนวทาง “ศูนย์กลางการศึกษาที่มีคุณภาพของประเทศ” ดังนี้

นโยบาย

1.ด้านความปลอดภัย

ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยทุกรูปแบบ เพื่อรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

1.1 พัฒนาระบบ รูปแบบ วิธีการในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ โดยเฉพาะภัยจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ภายใต้แนวทาง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ปลอดภัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน”

1.2 ส่งเสริมให้สถานศึกษามีแผนเผชิญเหตุ และแผนการจัดการเรียนการสอน เพื่อความปลอดภัย เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ภัยพิบัติและภัยคุกคาม

1.3 ส่งเสริมให้สถานศึกษามีแผนการป้องกันและแก้ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ การแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมกลั่นแกล้ง รังแกผู้อื่น ความรุนแรงในสถานศึกษา การล่องละเมิดทางเพศ และยาเสพติดโดยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

1.4 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำและในภาวะชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)

2.ด้านโอกาส

สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและมีคุณภาพ

2.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องตามศักยภาพและความถนัดของตนเอง

2.2 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่ความเป็นเลิศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2.3 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการมีงานทำหรือประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน

2.4 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ คຸ່ມครองนักเรียนและการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข ช่วยเหลือเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน

2.5 สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ อุปกรณ์ดิจิทัล และอินเทอร์เน็ตให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้อย่างเหมาะสมเพียงพอ

2.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กพิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพมีทักษะในการดำเนินชีวิต มีพื้นฐานในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.7 พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส

3.ด้านคุณภาพ

พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

3.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นพลเมืองที่ดี รู้และปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.2 พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะ และทักษะด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ การคิดขั้นสูง นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเลือกศึกษาต่อเพื่อการทำงานทำตามความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

3.3 ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท และการเตรียมความพร้อมด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ เน้นการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นในแต่ละระดับ จัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง (Active Learning) จัดการเรียนการสอนตามพหุปัญญา รวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างสมดุลทุกด้าน

3.4 ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และภาษา มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

3.5 ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้นวัตกรรมอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ให้มีประสิทธิภาพ

4.ด้านประสิทธิภาพ

ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

4.1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการศึกษาที่มีคุณภาพของประเทศและเกิดความยั่งยืน

4.2 นำนวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการบริหาร จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งระบบ

4.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลต่าง ๆ ที่นำไปสู่การวิเคราะห์ เพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Big Data Technology)

4.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย สู่การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

4.5 ส่งเสริมให้มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ มีงานวิจัย และเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

จุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2566

1. สร้างความตระหนัก ให้กับครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน สามารถวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและเสริมสร้างแนวทางป้องกันและดูแลความปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ โดยเฉพาะความปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

2. เสริมสร้างวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

3. ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ให้มีประสิทธิภาพ

4. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการมีงานท าหรือประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน

5. ยกระดับคุณภาพการศึกษา ภายใต้การขับเคลื่อน “ศูนย์กลางการศึกษาที่มีคุณภาพของประเทศไทย” (Quality Education Center)

เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. คุณภาพผู้เรียน

ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นทางด้านวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสุขภาวะกายและจิตที่ดี

2. คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ มีทักษะการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่หลากหลาย และมีทักษะด้านภาษาและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

3. คุณภาพการบริหารจัดการศึกษา

มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และข้อมูลสารสนเทศสำหรับการบริหารจัดการและการตัดสินใจ มีการสร้างบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งมีห้องเรียนคุณภาพ และมีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย

4. คุณภาพเครือข่ายร่วมพัฒนาการศึกษา

มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับสหวิทยาเขต ระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. คุณภาพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

มีการบริหารจัดการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และบูรณาการกับการจัดการศึกษาทางไกล ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อสังคมออนไลน์

การขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัด นำนโยบายและจุดเน้น เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อนตามแนวทาง “สพฐ.วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” และ “ศูนย์กลางการศึกษาที่มีคุณภาพของประเทศไทย” (Quality Education Center)

2. ให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในรูปแบบงานวิจัยเป็นฐาน อย่างมีคุณภาพ

2. แนวคิดสมรรถนะของผู้เรียน

จากการศึกษาแนวคิดสมรรถนะผู้เรียน มีนักวิชาการและองค์ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ทิสนา แชมมณี (2562) ให้นิยามของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในระดับที่ปฏิบัติงานใดงานหนึ่งได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะที่ตนมีอยู่ หรือ สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของตนมาประยุกต์ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถแก้ไขปัญหาเพื่อให้บุคคลนั้นๆ ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานได้

McClelland (1993) ได้ให้คำจำกัดความของสมรรถนะ (Competency) ไว้ว่าเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ

Spencer and Spencer (1993) ให้อธิบายว่า สมรรถนะคือ ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlying Characteristic) เป็นเหตุหลักที่ส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือปฏิบัติงานได้ผลรับสูงสุด

Good (1973) ได้ให้นิยามคำว่าสมรรถนะว่าคือ ทักษะ (Skill) ความคิดรวบยอด (Concept) และเจตคติ (Attitude) ที่ต้องมีในการปฏิบัติงานทุกประเภท เป็นความสามารถอย่างหนึ่งในการนำเอาหลักการแนวคิดทฤษฎีรวมทั้งเทคนิคในสาขาวิชาต่างๆ มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงเพื่อทำงานและแก้ปัญหาได้ผลอย่างสูงสุด

Winert (2001) ได้นำเสนอสมรรถนะในลักษณะทั่วไปว่า เป็นระบบที่มีลักษณะพิเศษอันหนึ่งของความสามารถ ศักยภาพ หรือทักษะ เพื่อที่จะให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดเฉพาะหนึ่ง ๆ ทางสังคม รวมถึงการพัฒนาของบุคคลและการงานอาชีพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากคุณลักษณะของบุคคล ทักษะ ความรู้ และความสามารถ ที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้สำเร็จ และบรรลุผลสัมฤทธิ์ขององค์อย่างสูงสุด

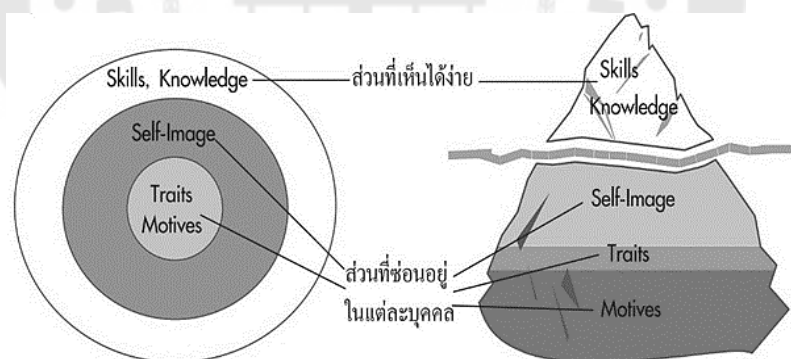
คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้บัญญัติศัพท์ว่า ความสามารถ มีความสามารถ ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า สมรรถนะ หรือ Competency และได้มี ผู้ให้ความหมายไว้ในหนังสือ บทความทางวิชา และบทความวิจัย ซึ่งคำจำกัดความของคำว่า “สมรรถนะ”

สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ได้ให้ความหมายสมรรถนะว่า เป็นความรู้ความสามารถของบุคคล รวมถึงทัศนคติที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่าคำว่า สมรรถนะ สิ่ง que ผู้เรียนประกอบด้วยพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้(Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Other Characteristics) ที่ทำให้ปฏิบัติงานได้สำเร็จ เกิดจากการใช้องค์ความรู้ทักษะ เจตคติ หรือคุณลักษณะ ที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต

2.1 ความเป็นมาของแนวคิดสมรรถนะ

McClelland ได้เสนอแนวคิดสมรรถนะโดยเขาได้ทำการเขียน เขียนบทความ “Testing for Competence Rather Than for Intelligence” วารสาร American Psychologist เผยแพร่แนวคิดและสร้างแบบประเมินแบบใหม่ que เรียกว่า Behavioral Event Interview (BEI) เป็นเครื่องมือประเมินที่ค้นหาผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดีซึ่งแมคเคิลแลนด์เรียกว่าสมรรถนะ ถือเป็นจุดกำเนิดของแนวคิดเรื่องสมรรถนะที่สำคัญอธิบายบุคคลิกลักษณะของคนว่าเปรียบเสมือนกับภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg)

ภาพประกอบ 2 แสดงถึงคุณลักษณะการเรียนรู้ของบุคคล

(สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ, 2547)

จากภาพอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของสมรรถนะได้ว่า คุณลักษณะของบุคคลนั้นเปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในน้ำ โดยมีส่วนหนึ่งที่เป็นส่วนน้อยลอยอยู่เหนือน้ำซึ่งสามารถสังเกตและวัด และประเมินผลได้ง่าย ซึ่งประกอบด้วย ความรู้สาขาต่างๆ ที่ได้เรียนมา (Knowledge) และส่วนของทักษะ (Skill) ซึ่งในส่วนนี้มีความสัมพันธ์กับเชาว์ปัญญา เป็นความฉลาดในการเรียนรู้องค์ความรู้ต่างๆ และอีกส่วนหนึ่งได้แก่ ส่วนของภูเขาน้ำแข็ง

ที่จมอยู่ใต้น้ำซึ่งส่วนนี้จะเป็นมีจำนวนมาก และจะทำการวัดหรือประเมินผลได้ยาก และเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่า ได้แก่ บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social role) ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (Self-image) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Trait) และแรงจูงใจ (Motive) ส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญเพราะว่าความรู้ที่ได้เรียนมา กับทักษะเพียงเท่านั้นไม่เพียงพอต่อการที่ทำให้การปฏิบัติงานโดดเด่นออกมาได้ จึงจำเป็นต้องมีแรงผลักดันเบื้องต้น คุณลักษณะส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคมอย่างเหมาะสมด้วย จึงจะทำให้บุคคลเป็นผู้ที่มีผลงานโดดเด่นได้ ต่อมา ปี.ศ.1994 แกรีแฮมเมลและซี.เค.พรฮาฮาด (Gary Hamel และ C.K.Prahalad) ได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญ คือ สมรรถนะหลัก (Core Competencies) ได้อธิบายถึงความต้องการขององค์กรว่าต้องการบุคคลที่มีสมรรถนะแบบไหนถึงจะตอบโจทย์ที่องค์กรต้องการได้สูงสุด ในปัจจุบันองค์กรของเอกชนชั้นนำ และหน่วยงานของรัฐ ได้นำแนวคิดสมรรถนะไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการบริหารงานมากขึ้น เครื่องมือที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 3 รองจากจริยธรรมขององค์กร (Cooperate Code of Ethics) และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) แสดงว่า สมรรถนะหลัก (Core Competency) จะมีบทบาทสำคัญที่จะเข้าไปช่วยให้งานบริหารประสบความสำเร็จ (เทียน ทองแก้ว. 2549 อ้างถึงใน วรรณยา สิงห์ทอง. 2560)

ในการจัดการศึกษาของประเทศไทย ตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกใน ความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน) โดยมีการกำหนด รายการประเมินแต่ละสมรรถนะ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการรับและส่งสาร มี วัฒนธรรม ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับ

ข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้ วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

1.1 ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนะของตนเองด้วยการพูดและเขียน

1.2 พูดเจรจาต่อรอง

1.3 เลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร

1.4 เลือกใช้วิธีการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่าง เหมาะสม

2.1 คิดพื้นฐาน

2.2 คิดขั้นสูง

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา คือการที่สามารถเผชิญกับปัญหา แก้ไขปัญหาได้บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล รวมถึงความถูกต้อง มีการแสวงหาความรู้ และความจริงเพื่อนำมาใช้ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นกับตนเอง อีกทั้งยังต้องสามารถคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับตนเองและสังคมด้วย

3.1 ใช้กระบวนการแก้ปัญหาโดยการวิเคราะห์ปัญหา วางแผนในการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา ตรวจสอบและสรุปผล

3.2 ผลลัพธ์ที่เกิดจากการแก้ปัญหา

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการนำกระบวนการ ต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล รู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถแก้ปัญหา และจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม

4.1 นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิิตประจำวัน

4.2 เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4.3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีสุข

4.4 จัดการปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

4.5 ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อม

4.6 หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี คือการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากกระบวนการทางเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสาร การทำงาน อย่างสร้างสรรค์ บนพื้นฐานของความถูกต้อง และหลักจริยธรรม

5.1 เลือกและใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

5.2 มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี

5.3 สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง

5.4 ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

5.5 มีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สมรรถนะของผู้เรียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กระทรวงศึกษาธิการ การที่ผู้เรียนมีความสามารถเชิงบูรณาการ จากการนำความรู้ ทักษะ คุณลักษณะนำมาใช้เป็นองค์ความรู้หลัก มาประยุกต์ใช้ร่วมกับทัศนคติ ค่านิยม เจตคติเป็นแรงขับเคลื่อนภายในจะเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพที่ ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงและแก้ปัญหาได้ผลอย่างสูงสุด

2.1 องค์ประกอบของสมรรถนะ

McClelland ได้กล่าวว่า สมรรถนะประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วนสรุปได้ ดังนี้ (McClelland, 1973; สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ, 2547; สำนักงาน ก.พ., 2548; รัชนิวรรณ วณิชยณอม, 2547; ชนาธิป ทุ้ยแป, 2551)

1. ทักษะ (Skills) หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ

2. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล

3. ภาพลักษณ์ภายในบุคคล (Self-Image / Self-concept) หมายถึง ทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น

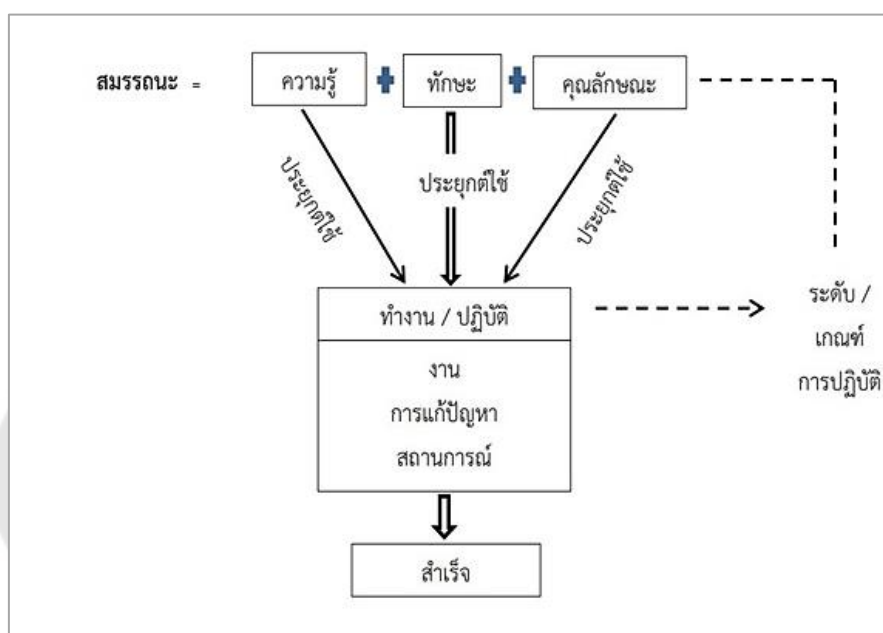
4. คุณลักษณะภายในหรืออุปนิสัย (Traits) หมายถึง บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น

5. แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง แรงขับเคลื่อนภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งสู่สิ่งที่ เป็นเป้าหมาย

ทิสนา แหมมณี (2562) ได้ให้องค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะ 7 ประการ คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) 3) คุณลักษณะ / เจตคติ (Attribute / Attitude) 4) การประยุกต์ใช้ (Application) 5) การกระทำ / การปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

(Performance / Performance Criteria) 6) งานและสถานการณ์ต่าง ๆ Tasks / Jobs / Situations) และ 7) ผลสำเร็จ (Success) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. เข้าใจสมรรถนะอย่างง่ายๆ ฉบับประชาชน และเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่ายๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา

กรุงเทพฯ : สกศ., 2562

ภาพประกอบ 3 แสดงถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562a)

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปถึงองค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะประกอบด้วย ความสามารถของผู้เรียนเชิงบูรณาการ จากการนำความรู้ ทักษะ คุณลักษณะนำมาใช้เป็นองค์ความรู้หลัก มาประยุกต์ใช้ร่วมกับทัศนคติ ค่านิยม เจตคติเป็นแรงขับเคลื่อนภายในจะเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพที่ ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง และแก้ปัญหาได้ผลอย่างสูงสุด

2.2 ประเภทของสมรรถนะ

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ที่ได้ให้นิยาม และความหมายที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

McClelland (1973) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มแรกเป็นสมรรถนะขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความรู้หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลที่จำเป็นต้องมีในการทำงาน
2. สมรรถนะที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างจากผู้อื่น มีผลการทำงานที่สูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าบุคคลทั่วไป สมรรถนะในกลุ่มนี้ มุ่งเน้นที่การใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอื่น เพื่อช่วยให้เกิดความสำเร็จที่เลิศในงาน

McLagan (1997) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะตามลักษณะงาน (Competency as Tasks) คือการที่สามารถกำหนดขอบเขตของการทำงาน รวมทั้งสามารถแบ่งงานออกเป็นงานย่อยๆ ได้ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. สมรรถนะตามลักษณะของผลลัพธ์ (Competency as Results) ลักษณะสมรรถนะที่สามารถแบ่งออกเป็นองค์ประกอบย่อย ซึ่งผลลัพธ์รวมจะนำไปสู่ผลลัพธ์ร่วมกัน
3. สมรรถนะตามผลของการกระทำ (Competency as Outputs) โดยสมรรถนะในด้านนี้เกิดจำเป็นต้องมีการนำผลประกอบการที่ผ่านมา มาวิเคราะห์ข้อมูล รู้ถึงความต้องการของลูกค้าว่ามีความต้องการอะไร เพื่อที่จะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนางานเพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าสูงสุด
4. สมรรถนะตามความรู้ ทักษะและทัศนคติ (Competency as knowledge, Skill and Attitude) คนที่มีความเฉลียวฉลาดจะมีการแสดงออกทางพฤติกรรมหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะบ่งบอกว่าบุคคลนั้นมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ในระดับที่สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด สามารถจัดลำดับความสำคัญของงาน มุ่งเน้นความสำเร็จของเป้าหมาย ค้นหาแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้งานสัมฤทธิ์ผลได้มากที่สุด
5. สมรรถนะที่แต่ละคนมีอยู่ (Competency as Attribute Bundle) เป็นการประยุกต์ใช้กระบวนการของสมรรถนะทางความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ซึ่งเป็นความสามารถที่แท้จริงของแต่ละบุคคลที่มีอยู่

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2550) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1) สมรรถนะหลัก(Core Competency)
- 2) สมรรถนะตามสายงาน (Job Competency)
- 3) สมรรถนะส่วนบุคคล (Persona Competency)

จิระประภา อัครบวร (2549) กล่าวว่า สมรรถนะในตำแหน่งหนึ่ง ๆ จะประกอบไปด้วย 3 ประเภท ได้แก่

- 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency)
- 2) สมรรถนะบริหาร (Professional Competency)
- 3) สมรรถนะเชิงเทคนิค (Technical Competency)

กิตติพงษ์ เลิศเลียงชัย (2547) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานมี 3 ส่วน ดังนี้ คือ

- 1) สิ่งที่ต้องรู้ (Knowledge)
- 2) ความสามารถที่ต้องรู้ (Skills)
- 3) ลักษณะที่ต้องรู้ (Attributes)

3. การศึกษาฐานสมรรถนะ

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับฐานสมรรถนะ

ความหมายของฐานสมรรถนะ มีนักวิชาการและองค์กรทางการศึกษาได้ให้ความหมายของสมรรถนะแตกต่างกันออกไป ทั้งที่เป็นความหมายโดยกว้าง และแบบเฉพาะเจาะจง ดังรายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ให้ความหมายสมรรถนะ (Competencies) คือ การกระตุ้นศักยภาพ (Potential) หรือได้รับการศึกษาหรือเรียนรู้ที่เหมาะสมกับภาวะแห่งนั้น ได้รับการส่งเสริมต่อไป เพื่อให้บุคคลนั้นมีความสามารถในด้านนั้นสูงขึ้น

ดร.เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (2562) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แสดงออกได้ทางพฤติกรรมการปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ จึงเป็นผลรวมของความรู้ ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่นๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน

Levine และ Patrick (2019) ได้เสนอนิยามของการศึกษาฐานสมรรถนะว่ามีลักษณะสำคัญดังนี้

1. นักเรียนได้รับการหนุนเสริมเติมพลังอย่างสม่ำเสมอในการตัดสินใจที่สำคัญเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ของตนว่าจะสามารถสร้างสรรค์และประยุกต์ความรู้ได้อย่างไร และจะสามารถแสดงออกหรือนำเสนอให้เห็นการเรียนรู้ของตนได้อย่างไร

2. การประเมินต้องเป็นการประเมินอย่างมีความหมาย เป็นการประเมินเชิงบวกที่ส่งเสริมสนับสนุนประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ทันทีที่ และปรากฏหลักฐานที่ชัดเจน

3. นักเรียนแต่ละบุคคลได้รับการสนับสนุนและตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันหลากหลายในการเรียนรู้

4. ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องสะท้อนจากหลักฐานที่แสดงถึงการรู้แจ้ง (Mastery) มีใช้เวลาเรียน

5. นักเรียนเรียนรู้เชิงรุกด้วยวิธีที่แตกต่างหลากหลายตามจังหวะที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล

6. ในวัฒนธรรม โครงสร้าง และการดำเนินการในระบบการจัดการศึกษาและระบบโรงเรียนต้องมีกลยุทธ์เพื่อสร้างความเสมอภาคแก่นักเรียนทุกคน

7. ปรากฏความคาดหวังร่วมกันอย่างจริงจังเกี่ยวกับการเรียนรู้ (ความรู้ ทักษะ และลักษณะนิสัย) ที่มีความชัดเจน โปร่งใส สามารถตรวจสอบและถ่ายโอนได้

International Association for K-12 Online Learning (INACOL) และ Council of Chief of State School Officers 2011 ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้นำผู้บริหารการศึกษาและผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษากำหนดนิยามของการจัดการศึกษาที่เน้นสมรรถนะเป็นการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะใช้แนวคิดองค์รวม (Holistic Approach) คือ มองเด็กทุกด้าน “Whole Child” มุ่งพาผู้เรียนให้ไปถึงมาตรฐานที่แท้จริงมากกว่าการบันทึกผลการเรียนรู้ ซึ่งจากการศึกษาสำรวจก็ได้พบ ลักษณะดังกล่าวนี้ด้วยเหมือนกันในสหรัฐอเมริกาและที่อื่น ๆ ได้ดังนี้

1. ผู้เรียนก้าวหน้าในระดับที่สามารถแสดงออกซึ่งความเชี่ยวชาญ

2. สมรรถนะที่แสดงออกมีความชัดเจน และวัดได้ และสะท้อนวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการสร้างให้ผู้เรียนมีความสามารถที่เข้มแข็ง

3. มีการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์เชิงบวก

4. ผู้เรียนได้รับการช่วยเหลือ รวมทั้งการจัดสรรเวลาให้เหมาะสม บนพื้นฐานของความแตกต่างในความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน

5. ผลการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะรวมถึง การนำไปใช้และสร้างองค์ความรู้ได้

ผู้วิจัยสรุปความหมายของฐานสมรรถนะได้ว่า การมีศักยภาพ (Potential) ภายใน ซึ่งเป็นความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่แฝงอยู่ในตัวบุคคล ในบางครั้งอาจจะต้องได้รับการกระตุ้นถึงจะแสดงออกมาให้เห็น การกระตุ้นหรือได้รับการศึกษาหรือเรียนรู้ที่เหมาะสม

กับภาวะแฉ่งนั้นและเมื่อศักยภาพนั้นปรากฏออกมาหากบ่มเพาะความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แสดงออกได้ทางพฤติกรรมการปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ จึงเป็นผลรวมของความรู้ ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และความสามารถอื่นๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยศึกษาความเป็นมาของการศึกษาศาสนาสมรรถนะ (competency-based education) โดยมีการเริ่มนำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาใช้ในปี 1970 เริ่มแรกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา นิยมใช้เป็นหลักสูตรการฝึกอบรม (competency-based training) ทั้งในประเทศอเมริกา คานาดา อังกฤษ เกาหลีและออสเตรเลีย เพื่อควบคุมคุณภาพของบุคลากรในอาชีพต่าง ๆ และเพื่อเพิ่มการแข่งขันกับนานาชาติ ตัวอย่างหลักสูตรที่เห็นได้ชัดชัดที่ประเทศออสเตรเลียที่มี The National Training Board เป็นผู้กำหนดมาตรฐานความสามารถหรือมาตรฐานสมรรถนะระดับชาติ (National competency standards) กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานฝึกอบรม โดยกำหนดความสามารถที่ผู้เข้าอบรมจะต้องปฏิบัติได้เมื่อจบหลักสูตร เช่นหลักสูตรการฝึกอบรมด้านภาษาอังกฤษสำหรับอาชีพต่างๆ เช่น การโรงแรม การท่องเที่ยว (สุจิตรา ปทุมลังการ.ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการประเมินผล.2013) ต่อมาในปี ค.ศ.1983 ได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางในการจัดการเรียนการสอนภาษาในฐานะภาษาที่สองสำหรับผู้ใหญ่ และในปี ค.ศ. 1990 ผู้นำด้านการพัฒนาหลักสูตรและผู้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาได้นำแนวคิดฐานสมรรถนะมาใช้เป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาหลักสูตรระดับประเทศอย่างแพร่หลาย

จนกระทั่งได้นำแนวคิดมาพัฒนาใช้กับหลักสูตรการศึกษาศาสนาสมรรถนะ ในระยะแรกได้นำมาใช้กับหลักสูตรวิชาชีพก่อน เช่น วิชาชีพแพทย์ พยาบาล วิศวกรและครู ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) ได้กล่าวถึง หลักสูตรฐานสมรรถนะไว้ว่า เป็นการพัฒนาศาสตร์มาจากมาตรฐานอาชีพ ซึ่งจะต้องเอาคนที่เป็เจ้าของอาชีพนั้ ำ มาพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาโดยประมวลความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (attribute) ซึ่งจะต้องหากรอบมาตรฐานอาชีพก่อน โดยการวิเคราะห์งาน (job analysis) ซึ่งในปัจจุบันนิยมใช้การวิเคราะห์หน้าที่ โดยจะวิเคราะห์ตั้งแต่ความมุ่งหมายหลัก บทบาทหลัก หน้าที่หลัก หน่วยสมรรถนะและสมรรถนะย่อย รวมทั้งเกณฑ์การปฏิบัติงาน ขอบเขต หลักฐานการปฏิบัติงานและหลักฐานความรู้ที่ต้องการ ตลอดจนแนวทางการประเมิน เพื่อสรุปเป็นมาตรฐานอาชีพ หลังจากนั้นนำไปออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนกำหนดวัตถุประสงค์เชิง

พฤติกรรม เนื้อหา สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยจะต้องสร้างขึ้นภายใต้กรอบมาตรฐานอาชีพที่กำหนดไว้

แนวคิดการศึกษาฐานสมรรถนะยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก การออกแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้จะมีการกำหนดผลิตผลหรือผลลัพธ์ (outcomes) เป็นเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร และมีได้มุ่งเน้นความรู้หรือเนื้อหาวิชา เพราะเชื่อว่าเนื้อหาวิชาเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งในด้านทักษะความสามารถ เจตคติและค่านิยม (ธำรง บัวศรี, 2535) ซึ่งสอดคล้องกับ (รายงานผลการวิจัยและพัฒนารอบสมรรถนะผู้เรียน น.64) ไว้ว่าประเทศในสหภาพยุโรป ไม่ค่อยใช้คำว่า Competency Mastery และ Proficiency ในการกล่าวอ้างถึงการจัดการศึกษาเชิงสมรรถนะ แต่มักใช้คำว่า ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (Learning Outcomes) เป็นแนวคิดที่สำคัญจากการศึกษา การนำแนวคิดฐานสมรรถนะมาเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร ดังเช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของประเทศไทยที่เป็นหลักสูตรเน้นผลิตผล (outcome-based curriculum) หรือที่เรียกว่าหลักสูตรที่ใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน (วารีรัตน์ แก้วอุไรและคณะ, 2554) ซึ่งหมายถึงหลักสูตรที่มีได้เน้นแค่ความรู้ ทักษะและเจตคติ แต่รวมถึงความสามารถที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ (performance) เมื่อเรียนจบหลักสูตรจึงกล่าวได้ว่าหลักสูตรอิงผลิตผลหรือหลักสูตรที่ใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน (outcome-based curriculum) มีลักษณะเป็นหลักสูตรอิงสมรรถนะ (competency-based curriculum)

สรุปได้ว่า การศึกษาฐานสมรรถนะมีจุดมุ่งหมายในตามมาตรฐานอาชีพหรือความสามารถในการปฏิบัติงาน มาพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาโดยประมวลความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (attribute) พึงให้ผู้เรียนพึงปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน หรือมุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและเจตคติ มาบูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ มิได้มุ่งเน้นความรู้หรือเนื้อหาวิชา มีการระบุภาระงานหรืองานที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ กำหนดว่าผู้เรียนควรรู้อะไร ควรทำอะไรได้บ้างเพื่อให้บรรลุหรือสามารถปฏิบัติงานนั้น และมีการวัดประเมินภาระงานเป้าหมายที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียน สามารถปฏิบัติตามผลลัพธ์ที่กำหนดได้

การจัดการศึกษาของประเทศไทยตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้น ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของมนุษย์ ที่

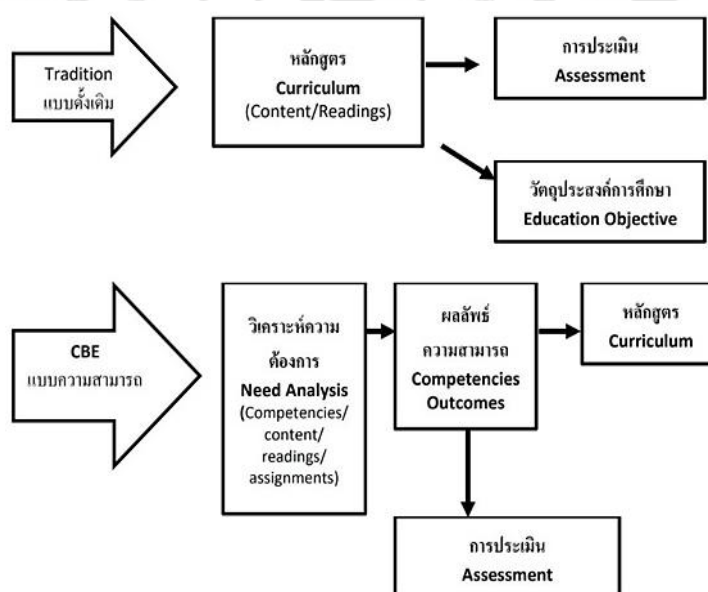
ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศเพื่อให้ประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักของประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างยั่งยืน ภายใต้พลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ประชากรทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาและการเรียนรู้ โดยระบบการศึกษาต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อรองรับความหลากหลายของผู้เรียน และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพมนุษย์การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ และประเด็น อื่นที่เกี่ยวข้องอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศ นโยบาย การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565 ในการ ปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย และทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับ บริบทสังคมไทย

ทั้งนี้เพื่อให้เท่าทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันให้ได้มากที่สุดจึงกำหนดนโยบาย ระยะเร่งด่วน (Quick Win) โดยมีการเร่งพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ หลากหลายโดยยึดความสามารถ ของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ

จากแผนแม่บทและนโยบายแห่งรัฐที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นว่าการศึกษาคือ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้รากฐานของชาติมีความมั่นคง ดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข ก้าวไปสู่การแข่งขันในภูมิภาคและโลกได้อย่างสง่างามและภาคภูมิใจ และ ความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาของชาติ ให้เป็นหลักสูตรที่สามารถสร้าง และพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นของผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงอาศัยอำนาจแห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 กำหนดให้ปรับปรุง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน ลักษณะหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based Curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกศตวรรษที่ 21

ทั้งนี้ ทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีลักษณะเป็นหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เหมือนกัน ต่างกันตรงที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณภาพอย่างน้อยตามที่มาตรฐานกำหนด ส่วน มีลักษณะเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีสมรรถนะหลักที่สำคัญจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บำเพาะ พัฒนา และต่อยอด สมรรถนะหลักและสมรรถนะอื่นได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ตามภาพของ (ชัชวรินทร์ ชวนวัน, 2553ข) โมเดลการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิมกับการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Comparing traditional and competency-based educational models) อธิบายได้ว่าการศึกษาแบบดั้งเดิม เริ่มด้วย การเตรียมหลักสูตร และกำหนดเนื้อหาและความรู้ที่ต้องการ แล้วจึงกำหนดวัตถุประสงค์และการประเมิน สำหรับการศึกษาแบบ ความสามารถ เริ่มด้วยวิเคราะห์สมรรถนะที่ต้องการ (เนื้อหา ความรู้การมอบหมาย) กำหนดผลลัพธ์ประเมินผลลัพธ์ที่ นำไปสู่หลักสูตรที่สมบูรณ์

ภาพประกอบ 4 แสดงโมเดลการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิมกับการจัดการศึกษาตามความสามารถ

(ชัชวรินทร์ ชวนวัน, 2553ข)

ดังนั้นกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฐานสมรรถนะ จะกำหนดชุดของผลลัพธ์การเรียนรู้ตามสมรรถนะหลักที่สำคัญจำเป็น (Minimum Requirements) เพื่อการพัฒนา

ผู้เรียนจนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรอบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นจะเอื้อให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพแตกต่างกัน สามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของตนได้ โดยยึดสมรรถนะกลางเป็นเกณฑ์เทียบเคียง ส่งเสริมให้เกิดรูปแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย มีความเฉพาะเจาะจงในการพัฒนาผู้เรียนตามบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน

จากการศึกษาทบทวนยุทธศาสตร์ชาติ รัฐธรรมนูญแห่งชาติ แผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ การกำหนดมาตรฐานชาติ รวมถึงนโยบายการจัดการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาเพื่อเตรียมคนในอนาคต สร้างคุณภาพมนุษย์ให้มีขีดความสามารถในแข่งขันนานาชาติได้ ดังนั้นการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน ดังนั้นการศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2564 (ฉบับปรับปรุง) มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้กำหนดให้การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นหนึ่งในกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ และ เพื่อให้ประชาชนและผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสากล มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ เป็นกำลังของประเทศในการขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

3.2 หลักสูตรการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

องค์กรส่งเสริมทางการศึกษาและนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรในการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้จัดทำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ดังนี้

- 1.การจัดการศึกษาด้วยระบบหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency – Based Curriculum : CBC)
- 2.การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency – Based Instruction : CBI)

3.การวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ (competency – Based Assessment : CBA) ซึ่งเป็นการศึกษาที่ยืด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centric) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ และความถนัดของตน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นในการนำไปใช้แก้ปัญหา หรือดำรงชีวิต เป็นการศึกษาที่ออกแบบองค์ประกอบต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความเสมอภาค ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถตอบสนองความแตกต่างที่หลากหลายของผู้เรียน โดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มุ่งให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่เชี่ยวชาญ เน้นการนำความรู้ไปใช้
2. คาดหวังให้ผู้เรียนทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
3. ผู้เรียนรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมาย สามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ สามารถเรียนได้ ในสถานที่และเวลาที่แตกต่างกัน โดยการช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างยืดหยุ่น ตามลักษณะเฉพาะของผู้เรียน
4. ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม เน้นการปฏิบัติด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของ ผู้เรียนแนวคิดการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะของไทย

นอกจากนั้น หลักสูตรจะช่วยให้ผู้สอนปรับแนวคิดและมุมมองในการออกแบบ และจัดการเรียนรู้จาก การเน้นที่เนื้อหาสาระมาเน้นสมรรถนะ ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นการพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นองค์รวม ลดที่จะมุ่งการสอนเนื้อหาความรู้จำนวนมาก ลด ภาระและเวลาในการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก ทำให้สถานศึกษามีพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้ที่ สำคัญจำเป็นของบริบทได้มากขึ้น ในการออกแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะได้ยึดหลักความเป็น เอกภาพของชาติในประชาคมโลกบนความแตกต่างบริบทเชิงพื้นที่ เน้นการพัฒนาผู้เรียนเฉพาะ บุคคลอย่างเป็นองค์รวมที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถฟื้นคืนสภาวะสมดุลได้ ด้วย หลักการสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ (CBE Thailand); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

- 1.เป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนที่ เหมาะสมตามช่วงวัย เน้นการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล (Personalization) อย่างเป็นองค์รวม (Holistic Development) เพื่อการเป็นเจ้าของ การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Life-Long Learning)
- 2.เป็นหลักสูตรที่เชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะใน การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตและการทำงาน

3.เป็นหลักสูตรที่จัดสภาพแวดล้อมและเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway) ที่หลากหลาย และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพหุปัญญาและธรรมชาติของผู้เรียน

4.เป็นหลักสูตรที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัย

5.เป็นหลักสูตรที่มุ่งใช้การประเมินเพื่อการพัฒนาและสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เชื่อมต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามระดับความสามารถ

ทั้งนี้ได้กำหนดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะไว้(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน : 2562) ดังนี้

1. กำหนดผลการเรียนรู้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร

2. ใช้มาตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร กำหนดเนื้อหา วางแผนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ทำให้การเรียนการสอนเชื่อมโยงกับการประเมินผลและการรับรองคุณวุฒิ

3. มีเกณฑ์การปฏิบัติ เพื่อเป็นมาตรฐานในการประเมินผลผู้เรียน เป็นข้อกำหนดความรู้ และทักษะ และนำความรู้และทักษะนั้นๆไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

ทิตินา แชมมณี (2562) อธิบายว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency – Based Curriculum) จะกำหนดมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) ขึ้นเป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สมรรถนะที่กำหนดให้ผู้เรียน โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ (1) สมรรถนะหลัก ที่เรียกว่า Core Competency เป็นสมรรถนะที่เรียกว่า สมรรถนะข้ามวิชาหรือคร่อมวิชาคือเป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ หลากหลาย หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ลึกซึ้งขึ้น (2) สมรรถนะเฉพาะ หรือ Specific Competency เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชา/สาขาวิชา ซึ่งจำเป็นสำหรับวิชานั้น ๆ เช่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะมีสมรรถนะเฉพาะของวิชา

สรุปได้ว่าการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะเป็นตัวกำหนดความรู้ และทักษะ และนำความรู้และทักษะนั้น ๆ ที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติภาระงาน/กิจกรรมต่าง ๆ ได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร และสามารถวัดและประเมินผลได้ตามเกณฑ์การปฏิบัติที่กำหนด เกณฑ์การปฏิบัติ ตามสาระวิชาต่าง ๆ จะมีสมรรถนะเฉพาะวิชาของตน ซึ่งมีลักษณะเป็น “ทักษะ” (Skill) หากผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะจนสามารถใช้งานได้ และพัฒนาให้ใช้ได้จนทำได้อย่างดี คล่องแคล่ว ชำนาญขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะนั้น ในการทำงาน และในสถานการณ์หลากหลาย ทักษะนั้น ก็จะพัฒนาเป็นสมรรถนะ

4. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency-Based Learning) หมายถึง ระบบการสอน การประเมิน การให้ระดับคะแนน (Grading) และการรายงานทางการศึกษาที่อยู่บนฐานการแสดงผลของนักเรียนที่ได้เรียนความรู้และทักษะต่าง ๆ ตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด ระบบฐานสมรรถนะใช้มาตรฐานการเรียนรู้ของรัฐกำหนดความคาดหวังทางวิชาการและนิยาม เป้าหมายทั่วไปของการเรียนรู้ฐานสมรรถนะคือเพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนจะได้รับความรู้และทักษะที่ถือว่าสำคัญต่อความสำเร็จในโรงเรียน การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน : 2562)

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. รายงานเฉพาะเรื่อง 12 หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก มีลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ต่อผู้เรียน ดังนี้

1. การเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นการพัฒนา ความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ รวมทั้งทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต
2. การเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตได้
3. การเรียนการสอนเน้น “การปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ ลดเนื้อหาที่ไม่จำเป็น ทำให้มีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ ต่าง ๆ

4. การเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง จะได้รับการนำไปใช้เพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน การเรียนการสอนเป็นการ บูรณาการมากขึ้น

5. ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปตามความ ถนัดและ ความสามารถของตน ส

6. การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิด การเรียนรู้ สำนวนสมรรถนะประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเป้าหมายที่ความสามารถในการทำ ได้ โดยผสานความรู้ ทักษะ คุณลักษณะต่างๆ ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะนั้น โดยครูเน้นการบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์ สาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมที่เน้น การปฏิบัติ การทำได้ หรือ การลงมือทำ โดยมุ่งเน้นผลที่เกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือความสามารถของผู้เรียน ในการประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาที่ เชื่อมโยงต่อการใช้ชีวิตและการทำงานในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสามารถ ตอบสนอง ความแตกต่างที่หลากหลายตามบริบทของผู้เรียน และภูมิสังคม

จะเห็นได้ว่าการให้ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะซึ่งมีเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนบนฐานสมรรถนะเชิงรุก สามารถดำเนินการได้บนแนวทางที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะ ดังนั้นเพื่อเป็น แนวทางในการสร้างสมรรถนะที่จำเป็นสู่การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวทางการ จัดการเชิงรุก มี 6 แนวทาง ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.แนวทางการพัฒนา สมรรถนะผู้เรียน ระดับขั้นพื้นฐาน. 2563 น. 78-109)

แนวทางที่ 1 ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกสมรรถนะ ซึ่งครูเห็นว่าสอดคล้องกับบทเรียนนั้น เข้าไป และคิดกิจกรรมเสริม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้นเพิ่มขึ้น เป็นการช่วยเพิ่มการ เรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้มข้น มีความหมาย และเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

แนวทางที่ 2 ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต่อยอด เพิ่มเติมจากงานเดิม ให้ต่อเนื่องไปถึงขั้นการฝึกฝนการนำ ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้เรียนรู้แล้วไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในเรื่องที่เรียนรู้นั้น

แนวทางที่ 3 ใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำ รูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกัน และเพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

แนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้

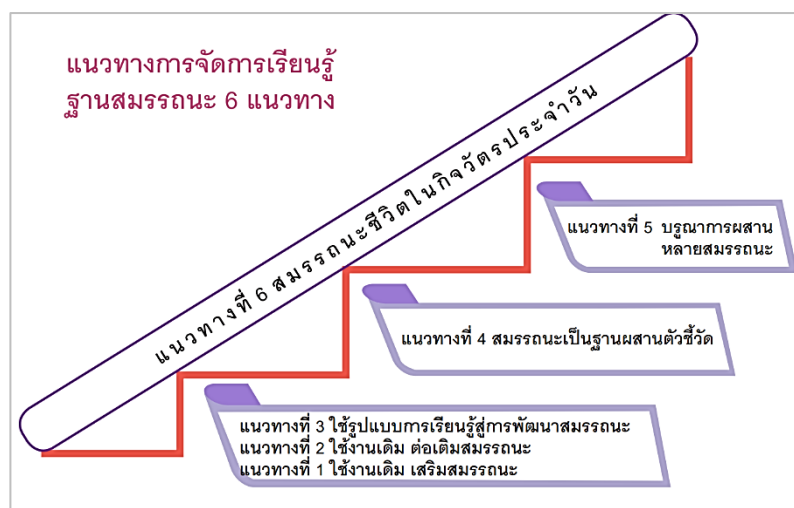
เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำ สมรรถนะที่ต้องการพัฒนาเป็นตัวตั้งและนำ ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อม ๆ กันกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการ

แนวทางที่ 5 บูรณาการ ผสานหลายสมรรถนะ

เป็นการจัดการเรียนรู้ โดยนำ สมรรถนะหลักหลายสมรรถนะเป็นตัวตั้งและวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมโดยเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แนวทางที่ 6 สมรรถนะชีวิต ในกิจวัตรประจำวัน

เป็นการสอดแทรกสมรรถนะที่ส่งเสริมการทำกิจวัตรประจำวันต่างๆของผู้เรียน นำมาเป็นสถานการณ์ในการฝึกฝนสมรรถนะ นอกจากนี้ผลลัพธ์ที่ได้จะช่วยให้การทำกิจวัตรประจำวันของผู้เรียนนั้นมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

ภาพประกอบ 5 แสดงแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562b)

จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ประกอบด้วย แนวทางที่ 1) ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ แนวทางที่ 2) ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ แนวทางที่ 3) ใช้รูปแบบการเรียนรู้ ส่งเสริมสมรรถนะ แนวทางที่ 4) สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้ แนวทางที่ 5) บูรณาการ ผสานหลายสมรรถนะ แนวทางที่ 6) สมรรถนะชีวิต ในกิจวัตรประจำวัน ผู้วิจัยทบทวนและวิเคราะห์ขั้นตอนจากการดำเนินงานหมด 6 แนวทาง ผู้วิจัยเลือก แนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชี้วัด เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา เป็นตัวตั้งและนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและ ทักษะตามที่ ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อมๆ กันกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการนี้เป็นการสอนโดยนำ สมรรถนะและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหา สาระและ ทักษะตามที่ตัวชี้วัดกำหนดไปพร้อมกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต การ สอนแนวทางที่ 4 นี้ เหมาะสำหรับครูที่ได้ทดลองนำสมรรถนะเข้ามามีบูรณาการในการเรียนการสอน ปกติของตนและพร้อมที่จะก้าวออกจากการสอนแบบเดิมๆ ไปสู่การสอนที่เน้น สมรรถนะอย่างเต็ม ตัว หรือครูที่เห็นประโยชน์ของสมรรถนะและต้องการจะออกแบบแผนการสอนของตน โดยให้ สมรรถนะเป็นตัวนำแต่ขณะเดียวกันก็ครอบคลุมตัวชี้วัดของหลักสูตรอย่างครบถ้วนลักษณะของ แผนการจัดการเรียนการสอนแบบนี้เป็นการบูรณาการสมรรถนะสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ครู ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ จริงได้ ตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ได้ 5 ข้อ ประกอบด้วย ดังนี้

1. การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การนำสมรรถนะหลักหลาย สมรรถนะเป็นตัวตั้งและนำตัวชี้วัดที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน วิเคราะห์เนื้อหา สาระ ความรู้ ทักษะ ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดสมรรถนะของกลุ่มสาระอื่นๆ

2. การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติสำคัญ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาสาระในรายวิชาให้มี โดยมีการบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์สาขาอื่นๆ กำหนดหน่วยการ เรียนรู้ ที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงกับเนื้อหาให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา

3. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ หมายถึง การกำหนด ประสิทธิภาพการเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน เพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ในการวางแผนนั้น มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จัดประสบการณ์ที่มีความหมาย และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง นำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกัน และเพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

4. การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก หมายถึง การกำหนดจุดประสงค์เป้าหมายของการเรียนรู้ระบุสาระ (K) ทักษะ (P) และคุณลักษณะ (A) รวมทั้งตัวชี้วัดของ KPA ของการเรียนรู้ให้ครอบคลุมสมรรถนะที่กำหนดมีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ ที่มุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การสะท้อนความคิด และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น

5. การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ หมายถึง การจัดทำ rubric การวัดและประเมินสมรรถนะ ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ การใช้แฟ้มสะสมผลงาน การประเมินตนเอง และการประเมินโดยเพื่อน ทั้งนี้เป็นการประเมินผลรวบยอดที่มุ่งวัดองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ โดยวัดจากพฤติกรรม การกระทำ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ที่มีหลักฐานการปฏิบัติที่ตรวจสอบได้ หรือใช้สถานการณ์เป็นฐานในการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง และวิธีการวัด ประเมินสมรรถนะที่บูรณาการ ให้สอดคล้องและตอบรับวัตถุประสงค์เชิงสมรรถนะที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเป้าหมายที่ความสามารถในการทำ ได้ โดยผลานความรู้ ทักษะ คุณลักษณะต่างๆ ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะนั้น โดยครูเน้นการบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์สาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมที่เน้น การปฏิบัติ การทำ ได้ หรือการลงมือทำ โดยมุ่งเน้นผลที่เกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือความสามารถของผู้เรียน ในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาที่เชื่อมโยงต่อการใช้ชีวิตและการทำงานในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสามารถตอบสนอง ความแตกต่างที่หลากหลายตามบริบทของผู้เรียน และภูมิสังคม

4.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ หมายถึง การวางแผนการสอนของหลักสูตรรายวิชา ที่เกิดจากการศึกษาและกำหนดแนวทาง และวิธีการตั้งแต่ก่อนการสอน ขณะดำเนินการสอนและหลังการสอน ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา ฐานสมรรถนะ แบ่งได้เป็น 4 องค์ประกอบ ซึ่งจัดเป็นลำดับขั้น ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

1. ขั้นศึกษาและจัดเตรียมทรัพยากรพื้นฐาน การวางแผนด้วยการเริ่มต้นจากการศึกษาวิเคราะห์ตลอดจนจัดเตรียมทรัพยากร
2. ขั้นกำหนดแนวทางและวิธีการ ภายหลังจากศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้แล้ว ก็จะนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดวิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอน
3. ขั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการนำสิ่งที่ได้ศึกษาจัดเตรียมไว้มาใช้ ในขั้นตอนนี้จะต้องพยายามใช้วิธีการที่จัดเตรียมไว้ ผู้สอนจะต้องใช้ความรู้และทักษะในการนำ การเรียน ให้สำเร็จผลตามเป้าหมายและวิธีการ
4. ขั้นการประเมินผล เป็นขั้นของการตรวจสอบผลว่าปฏิบัติการที่ผ่านมา ความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนในทันทีซึ่งก็จะบ้อนข้อมูลกลับไปยังผู้เรียนเพื่อปรับความรู้ความเข้าใจให้ เป็นไปตามเป้าหมายจากองค์ประกอบของการจัดระบบ

4.2 การวัดประเมินผลแบบฐานสมรรถนะเชิงรุก

จากการศึกษาจากรายงานเฉพาะเรื่องที่ 12 หลักสูตรและการเรียนการสอน ฐานสมรรถนะลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

1. มุ่งวัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ
2. วัดจากพฤติกรรม/การกระทำ/การปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการ ใช้ความรู้ ทักษะเจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่ สามารถตรวจสอบได้ เช่นการวัดคะแนนแบบอิงเกณฑ์ไม่ใช่อิงกลุ่ม
3. ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) หรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการ ประเมินตนเอง (Student Selfassessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

4. ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น เช่น อาจเตรียมบริบทเป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์เสมือนจริงในคอมพิวเตอร์ซึ่งสามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

5. ผู้เรียนได้รับการประเมินไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่าน จะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป

6. การรายงานผล เป็นการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ทั้งนี้การประเมินการเรียนรู้ในชั้นเรียน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมินโดยสังเขปในการวัดและประเมินหลักสูตรรายวิชาฐานสมรรถนะตามสภาพจริงจำเป็นต้องใช้เทคนิค/วิธีการที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง เพื่อสังเกตการกระทำรวมถึงการแสดงออกหลาย ๆ ด้านของนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการเก็บข้อมูลพฤติกรรม การแสดงออก อารมณ์ สามารถทำได้ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือในสถานการณ์อื่นนอกโรงเรียน เครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการสังเกต ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบบันทึกระเบียบสะสม เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีที่ใช้ ในการเก็บข้อมูลด้านความคิด และทัศนคติ อาจใช้ประกอบการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากยิ่งขึ้น

3. การตรวจงานเป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อปรับปรุงการสอนของครู จึงเป็นการประเมินที่ควรดำเนินการตลอดเวลา

4. การรายงานตนเอง เป็นวิธีการ ที่ให้ผู้เรียนได้เขียน และบรรยายถึงการรับรู้ตนเอง และเพื่อสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนว่าได้รับความรู้ ความเข้าใจ ระดับใด อีกทั้งยังเป็นการประเมินความพึงพอใจในผลงานของตนเองอีกด้วย

5. การใช้บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่นจากเพื่อนครูโดยประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล จากเพื่อนนักเรียนโดยจัดชั่วโมงสนทนาวิพากษ์ ผลงาน (นักเรียนต้องได้รับคำแนะนำมาก่อนเกี่ยวกับหลักการ วิธีวิจารณ์เพื่อการสร้างสรรค์) จากผู้ปกครองโดยจดหมาย/สารสัมพันธ์ที่ครู หรือโรงเรียน กับผู้ปกครองมีถึงกันโดยตลอดเวลา

6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง ในกรณีที่ครูต้องการใช้แบบทดสอบควรใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติที่เน้นการปฏิบัติจริง ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

6.1 ปัญหาต้องมีความหมายต่อผู้เรียน และมีความสำคัญเพียงพอที่จะแสดงถึงภูมิความรู้ของนักเรียนในระดับชั้นนั้น ๆ

6.2 เป็นปัญหาที่เลียนแบบสภาพจริงในชีวิตของนักเรียน

6.3 แบบสอบต้องครอบคลุมทั้งความสามารถและเนื้อหาตามหลักสูตร

6.4 นักเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความคิดหลาย ๆ ด้าน มาผสมผสานและแสดงวิธีคิดได้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน

6.5 ควรมีคำตอบถูกได้หลายคำตอบ และมีวิธีการหาคำตอบได้หลายวิธี

6.6 มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของคำตอบอย่างชัดเจน

7. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นการเก็บรวบรวม และสะสมผลงานของผู้เรียน เป็นการสะท้อนว่าที่ผ่านมาผู้เรียนได้มีความก้าวหน้า มีความพยายาม และการเข้าร่วมกิจกรรมขนาดไหน อีกทั้งแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้นๆอีกด้วย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2562) ได้กำหนดรูปแบบของการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนสามารถทำได้ในรูปแบบของการทำกิจกรรมในลักษณะภาระงาน (Task) และการถามคำถามผู้เรียนอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งไม่ใช่การทดสอบ อาจจัดในรูปแบบการพูดคุยกับผู้เรียน หรือการตัดสินใจบางอย่างเพื่อสะท้อนข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง เมื่อสิ้นสุดบทเรียนครูต้องประเมินว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติม โดยมีขั้นตอนดังนี้

อธิบายวัตถุประสงค์ของการเรียนและประโยชน์ของการเรียน

ตรวจสอบความเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เรียน

อธิบายสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำและจำเป็นต้องส่ง

แนะนำเกณฑ์การประเมินและตรวจสอบความเข้าใจ

ให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้เกณฑ์การประเมินเพื่อเข้าใจมาตรฐานและการใช้เกณฑ์

ให้คำแนะนำและการสนับสนุนการเรียนของแต่ละบุคคลและให้คำพูดแนะนำ

ให้โอกาสผู้เรียนได้รับการประเมินจากผู้อื่น

ให้โอกาสผู้เรียนได้ประเมินตนเอง

ครูเป็นผู้นำในการประเมินผลงานผู้เรียน

ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

ให้โอกาสผู้เรียนได้พัฒนาตนเองจากข้อมูลย้อนกลับ

ภาพประกอบ 6 แสดงถึงรูปแบบของการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียน

(รายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน : 2562 น.75)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดทำ rubric การวัดและประเมินสมรรถนะ ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เป็นการประเมินผลรวบยอดที่มุ่งวัดองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ โดยวัดจากพฤติกรรม การกระทำ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ที่มีหลักฐานการปฏิบัติที่ตรวจสอบได้ หรือใช้สถานการณ์เป็นฐานในการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง และวิธีการวัด ประเมินสมรรถนะที่บูรณาการ ให้สอดคล้องและตอบรับวัตถุประสงค์เชิงสมรรถนะที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น และตัวชี้วัดเพื่อตัดสินว่า ผู้เรียนสำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนดหรือไม่ การประเมินผลการจัดหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะควรทำควบคู่กับการเรียนการสอน โดยวัดทั้งความรู้ทักษะ และการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.3 การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะกับแบบดั้งเดิม

การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถและระบบการศึกษาแบบดั้งเดิมมีความแตกต่างระหว่างทั้งสองรูปแบบประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้ (ชัชรินทร์ ชวนวัน, 2553ก อ้างถึง จาก การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรความสามารถ, ธีระภัทร ประสมสุข, สังวาร์ วังแจ่ม, สุรัตน์ ศรีดาเดช, สุดา เนตรสว่าง, ประกอบ สาระวรรณ และจันทร์ฉาย ยมสูงเนิน)

ตาราง 6 แสดงประเด็นเปรียบเทียบการศึกษารู้นสมรรถนะกับการศึกษาแบบดั้งเดิม

ประเด็น	การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	การจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม
1.คุณลักษณะที่สำคัญ (Important Characteristic)	การศึกษานับฐานความสามารถและการวัดความสามารถจากการเรียนรู้มากกว่าการใช้เวลานั่งอยู่ในชั้นเรียน จุดแข็งของ CBE อยู่ที่ความยืดหยุ่น โดยนักเรียนได้รับตัวเลือกและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและไม่มีแรงกดดันให้แข่งขันกันด้วยความเร็วเท่ากับผู้เรียนคนอื่น ๆ	ผู้เรียนจะอยู่ในห้องเรียน (Class) ตามระยะเวลาที่กำหนด และครูเป็นผู้จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ทั่วไป
2.ความคาดหวังในการเรียนรู้ (Expected to Master Competencies)	มีการกำหนดมาตรฐานและผลลัพธ์ความสามารถเป็นเกณฑ์นักเรียนจะได้รับการคาดหวังว่าจะมีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับมาตรฐานที่สถานศึกษาและหรือสายอาชีพ (มีการกำหนดมาตรฐานความสามารถ) พร้อมกับกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและสามารถถ่ายโอนได้	นักเรียนจะต้องเรียนต่อและตามมาตรฐานและวิชาชีพ ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น
3.ความร่วมมือ (Collaborative)	ช่วยให้นักการศึกษาต่างๆทำงานร่วมกับพันธมิตรชุมชนและนักเรียนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ใช้กลยุทธ์การจัดกลุ่มและการขยายโอกาสเพื่อสนับสนุนแผนการเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์สำหรับนักเรียนทุกคน	ครูเป็นผู้รับผิดชอบการออกแบบการเรียนการสอนและส่งมอบโปรแกรมการเรียนการสอน
4. ความหลากหลาย (Diversity)	ใช้พันธมิตรที่มีความหลากหลายสร้างเส้นทางการเรียนรู้ส่วนบุคคลเพื่อรองรับความสนใจของ	การเรียนการสอนเกิดขึ้นในห้องเรียนแบบดั้งเดิม มีรูปแบบการเรียนรู้เล็ก ๆ

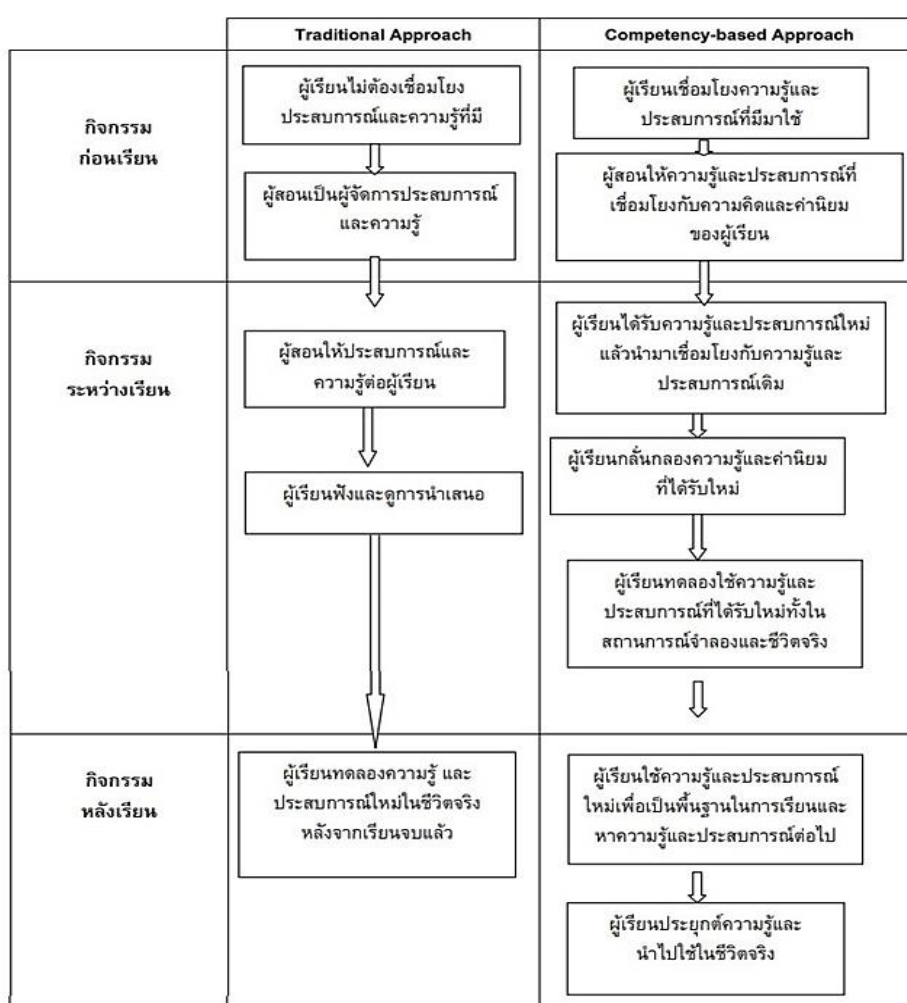
นักเรียนและรูปแบบการเรียนรู้,และการเรียนรู้ น้อย ๆ หรือไม่มีรูปแบบที่นักเรียนสนใจ สามารถเกิดขึ้นในโรงเรียนออนไลน์,ในชุมชน เท่าที่ควร และด้านอื่น ๆ

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเด็น	การศึกษาฐานสมรรถนะ	การศึกษาแบบดั้งเดิม
5. ระบบการประเมินผล (Assessment System)	มีระบบการประเมินผลเป็นหัวใจสำคัญและจะฝังอยู่ในวงจรการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งผู้เรียนจะได้รับโอกาสในการแสดงความเชี่ยวชาญของตนเองหลายครั้ง	การประเมินเกิดขึ้นในเวลาที่กำหนดเพื่อประเมินและจำแนกนักเรียนโดยมีโอกาสดังที่สื่อน้อยมาก (ส่วนใหญ่ประเมินครั้งเดียวตอนปลายภาคเรียน) โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงให้เห็นถึงความสามารถของตนเองมีน้อยหรือแทบไม่มีเลย
6. ประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences)	จะปรับประสบการณ์การเรียนรู้ตามจุดแข็งความต้องการและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน นักเรียนมีสิทธิและทางเลือกในสิ่งที่พวกเขาต้องการเรียนรู้ไม่ว่าเรียนเรื่องอะไร วิธีเรียนอย่างไร และที่เรียนไหน	นักเรียนจะมีสิทธิเรียนอะไร และแสดงบทบาทใด ๆ หรือฝึกความสามารถใดๆ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจเลือกหลักสูตร
7. แนวคิดใหม่ (New Paradigm)	เป็นแนวคิดการจัดการศึกษาแบบใหม่ที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมเน้นความสามารถการเรียนรู้ ที่ได้รับการชื่นชมและได้รับการยอมรับอย่างมากในวงการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสที่แท้จริงในการได้รับวุฒิ การศึกษา ในขณะที่เดียวกันก็สร้างความผูกพันกับชีวิตการทำงานและครอบครัวความสำเร็จสำหรับผู้เรียนทุกคน นักเรียนต้องมีการควบคุมและกำกับตนเองรวมถึงสร้างแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จ เนื่องจากไม่มีชั้นเรียนที่กำหนดไว้	ไม่ได้มีจุดเน้นเหมือนระบบการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถ (CBE)

ดังนั้น การเรียนรู้ของตนจะขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเอง

รวมถึงการเปรียบเทียบการจัดการสอนตามแนวคิดแบบดั้งเดิม (Traditional Approach) และแบบฐานสมรรถนะ (Competency-based Approach) (สุจิตรา ปทุมลังการ. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการประเมินผล Competency-Based Curriculum and Assessment.2552)

ภาพประกอบ 7 แสดงถึงการจัดการสอนตามแนวคิดแบบดั้งเดิม (Traditional Approach) และ
แบบฐานสมรรถนะ (Competency-based Approach)

(สุจิตรา ปทุมลังการ. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการประเมินผล Competency-Based Curriculum and Assessment.2013)

จากภาพสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างกิจกรรมการจัดการสอนตามแนวคิดแบบดั้งเดิม (Traditional Approach) และแบบฐานสมรรถนะ (Competency-based Approach) ในการจัดการการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์ความรู้ให้ ต่างกันเรื่องของผู้เรียนได้รับความรู้แบบใด จะเห็นได้ว่าแนวคิดแบบดั้งเดิม (Traditional Approach) กิจกรรมระหว่างการเรียนรู้ผู้เรียนได้รับจากการดูและฟังเท่านั้น และได้้นำความรู้จากการเรียนไปใช้เมื่อหลังจบการศึกษาไปแล้ว ซึ่งแตกต่างกับแนวคิดแบบฐานสมรรถนะ (Competency-based Approach) ในกิจกรรมระหว่างเรียน ผู้เรียนได้ทดลองใช้ความรู้ ประสบการณ์ในสถานการณ์จำลอง และผู้เรียนสามารถนำความรู้เดิมไปเป็นพื้นฐานในการหาความรู้ รวมถึงนำประยุกต์ในชีวิตประจำวัน

5.ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกกับสมรรถนะผู้เรียน

จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกกับสมรรถนะผู้เรียนพบว่า มีผลการวิจัยหลายเรื่อง ดังนี้

ชัยวัฒน์ วารี (2553) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับกรณีการ กาญจน์ดา (2546) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังพูด ภาษาอังกฤษและแรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 60 และมีแรงจูงใจเพิ่มขึ้นหลังการเรียนโดยกิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

นงลักษณ์ แพงเรือน(2554) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลในภาพรวม ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามองค์ประกอบพบว่า ผู้เรียนมีความรู้และมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล ทั้งในด้านการเตรียมความพร้อมในการนำเสนอและการพูดนำเสนอ ก่อนและหลังการใช้

หลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนด 2 ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาเพื่อให้ข้อมูลของผู้เรียนในภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลในภาพรวมเพิ่มขึ้น หลังเรียนรู้ตามหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบ พบว่า ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล และมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มขึ้น หลังเรียนด้วยหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบย่อยของความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการเตรียมความพร้อมในการนำเสนอ และมีความสามารถในการพูดนำเสนอเพิ่มขึ้น หลังเรียนด้วย

ชนธิ ชำนาญกิจ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางการใช้ภาษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมในการสหกิจศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางการใช้ภาษาไทยที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนการฝึกอบรมแตกต่างกับหลังฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม 3) ผลการประเมินสมรรถนะทางการใช้ภาษาไทยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

วัลลภ พัฒนพงศ์ (2555) ได้ศึกษาการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมนักพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ 85.06/81.65 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้และผลการประเมินภาคปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.13 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลการประเมินผลงานของผู้เข้ารับการอบรมหลังจากผ่านการฝึกอบรมไปแล้ว 1 เดือนในการพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะ มีผลการประเมินในภาพรวม มีผลงานคิดเป็นร้อยละ 93.85

ปวีณกร แบนกลัด (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูวิชาชีพ ตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูวิชาชีพแบบฐานสมรรถนะ พบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูวิชาชีพแบบฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 กระบวนการวิเคราะห์หาสมรรถนะครูวิชาชีพและศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม ส่วนที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตรฝึกอบรม ส่วนที่ 3 ออกแบบหลักสูตรฝึกอบรม ส่วนที่ 4 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมและส่วนที่ 5 การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริงและประเมิน ติดตาม ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ผลการประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม ทดสอบด้วยค่า t-test พบว่าพฤติกรรมด้านการปฏิบัติงานของครูวิชาชีพที่ผ่านการฝึกอบรมหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร(2559) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงสำหรับครูวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า ครูวิทยาศาสตร์มีพื้นฐานความรู้เดิมอยู่ในระดับน้อยและมีความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตร เป็นการสร้างและพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร หลักการและเหตุผล เป้าหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการอบรม สื่อประกอบการอบรม ระยะเวลาการอบรมและการวัดผลประเมินผล ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร เป็นการศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงที่เกิดกับครูและผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง แบบสังเกตความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน ผลการใช้หลักสูตรพบว่า 1) ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงของครู พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมมีค่าเท่ากับ 13.67 คิดเป็นร้อยละ 45.56 และคะแนนเฉลี่ย หลังการฝึกอบรมมีค่าเท่ากับ

25.42 คิดเป็นร้อยละ 84.72 สรุปได้ว่า ครูวิทยาศาสตร์ที่ผ่านการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงในระดับที่สูงขึ้น 2) ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงของครูวิทยาศาสตร์พบว่า ครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงได้เหมาะสมมาก 3) ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงของครูวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ครูสามารถจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้ในระดับดี 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนกับครูที่ผ่านการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 74.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้และมีผู้เรียนที่ผ่านตามเกณฑ์การผ่านร้อยละ 70 มีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 ซึ่งแสดงว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ระยะที่ 4 การปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตรเป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยการเพิ่มเวลาในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการทำแบบทดสอบเพื่อให้มีเวลาในการคิดหาคำตอบและทบทวนการทำแบบทดสอบให้มากขึ้น

อภิสิทธิ์ เวชเตง (2562) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 21 คนคิดเป็น ร้อยละ 87.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ขึ้นไปและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรประภา

ชุมชัย (2563) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง บรรยากาศ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

รัชพล กลัดชื่น, กฤษ สิ้นธนะกุล (2019) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสาน ตามแผนการสอนฐานสมรรถนะ ด้วยกระบวนการ MIAP รายวิชาการสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก 2) บทเรียนดังกล่าวมีประสิทธิภาพเท่ากับ 1.44 ซึ่งสูงกว่า 1.00 จึงถือว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของเมกยูแกนส์ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อเว็บช่วยสอนบนระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์อยู่ในระดับมาก ดังนั้นสรุปได้ว่ารูปแบบการ

เรียนการสอนออนไลน์ด้วย schoology สามารถนำไปใช้เป็นการสอนและช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Masduqi, H. (2006). จากการประเมินเชิงวิเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในรายวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศอินโดนีเซียตั้งแต่ปี 2004 พบว่าหลักสูตรฐานสมรรถนะได้รับความสนใจและความร่วมมือจากผู้สอนอย่างมากและได้รับการยืนยันการนำหลักสูตรมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะช่วยเสริมความสามารถของผู้สอนได้ดีกว่าหลักสูตรแบบเดิม

Makunja (2016) ทำการศึกษาสภาพที่ครูที่นำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในแทนซาเนีย การศึกษาใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งใช้การออกแบบการวิจัยกรณีศึกษา กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาประกอบด้วยครู 102 คนที่ได้รับการคัดเลือกแบบสุ่ม เพื่อให้ได้ครูใหญ่ 6 คนและอาจารย์ที่ได้รับการคัดเลือกอีก 6 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐหกแห่งในเทศบาลโมโรโกโร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าครูต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการนำหลักสูตรตามความสามารถไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดและหรือทบทวนหลักสูตร นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการควรจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ ควรกำหนดวิธีการจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมีความเกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะก่อนการดำเนินงานนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ นอกจากนี้ ยังปรากฏการศึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบข้อจำกัดในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ในเขต Machakos ประเทศเคนยา เนื่องจากเคนยาอยู่ระหว่างการเปลี่ยนจากระบบการศึกษาที่อิงเนื้อหา ไปสู่ระบบการศึกษาฐานสมรรถนะ ครูมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับความท้าทาย เมื่อนำหลักสูตรใหม่ไปใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เป้าหมาย แนวทางการสอน และวิธีการประเมิน การวิจัยนี้ ผู้วิจัย ดำเนินการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงการสำรวจและการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) กำหนด เป้าหมายคือ ครูจำนวน 8,320 คน ในโรงเรียนประถมของรัฐทั้งหมด 828 แห่งในเขต Machakos ประเทศเคนยา ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ใช้เพื่อให้ได้ครูจำนวน 342 คน ที่รับผิดชอบการสอนระดับ 1-3 ที่มีการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามและแบบสังเกตการศึกษาพบว่า 1) ครูผู้ที่เป็น

หัวใจสำคัญในการดำเนินการใช้หลักสูตรยังขาดความพร้อมในการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ จึงเป็นความยากลำบากสำหรับครูที่จะปรับรูปแบบการสอนแบบเดิม ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลตามความต้องการของหลักสูตร 2) โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในโรงเรียนไม่เพียงพอ การนำต่อการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ บุคลากรทางการศึกษามีปริมาณไม่เพียงพอ สื่อการสอนและการเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียนไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน ขาดห้องปฏิบัติการ 3) รัฐบาลประกาศใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเร่งด่วน ซึ่งในทางปฏิบัติควรมีการดำเนินการหลักสูตรฐานสมรรถนะกับโรงเรียนนำร่องที่มีความพร้อมทั้งบุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ ก่อน เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่ในเขตยังไม่มีความพร้อมพื้นฐานในเรื่องทั้งทรัพยากรบุคคลและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยต่อกระทรวงศึกษาธิการ คือ การลงทุนในการฝึกอบรมครู สร้างช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร และที่สำคัญที่สุดการให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดี สร้างความเป็นเจ้าของเพื่อการดำเนินการตามหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ประสบความสำเร็จ

Gerben de Vries, Stella van der Wal-Maris, André de Hamer, Carlien Nijdam. (2022). The Rise of Competence-Based Learning in the Netherlands and Its Impact on the Implementation of ESD at Marnix Academie ได้อธิบายถึงผลที่มุ่งเน้นไปที่การเพิ่มขึ้นของการเรียนรู้ตามฐานสมรรถนะ (CBL) ในประเทศเนเธอร์แลนด์และส่งผลต่อการดำเนินการศึกษาให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD) ใน Marnix Academie (MA) สถาบันฝึกอบรมครูเพื่อการศึกษาในระดับประถมศึกษาใน Utrecht การเรียนรู้ตามฐานสมรรถนะ (CBL) ช่วยในการดำเนินการตามกระบวนการในส่วนเนื้อหาของ ESD ได้ โดยที่ปกติครูจะต้องมีการปรับตัวต่อเปลี่ยนแปลงที่ยาก เนื่องจากมีผลต่อความเป็นอิสระและความสามารถของครู การทำงานกับวัฒนธรรมของสถาบันโดยใช้วิธีการตัดสินใจของ MA และเชื่อมโยงเนื้อหาของ ESD กับภารกิจ พิสูจน์แล้วว่าประสิทธิภาพ อิทธิพลภายนอกเช่นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและการเป็นสมาชิกของยูเนสโกยังช่วยอำนวยความสะดวกในการเปลี่ยนแปลง สรุปว่าการใช้ ESD ประสบความสำเร็จเป็นกระบวนการที่ช้าแต่มุ่งเน้นผู้คนและมุ่งเน้นวัฒนธรรมที่ต้องการวิธีการหลายระดับทั้งสถาบัน ตัวแทนการเปลี่ยนแปลงต้องตระหนักถึงสิ่งนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ จะ เห็นว่าเป็นหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติจริง มุ่งให้ผู้เรียนถ่ายโยงการเรียนรู้กับ บทบาทสภาพแวดล้อมจริง จนเกิดสมรรถนะที่นำไปสู่การใช้ทักษะชีวิตในด้าน ต่างๆได้ หรือกล่าวอีกนัย

หนึ่งคือ เป็นการศึกษาที่คาดหวังไว้ว่าความรู้ที่ได้ศึกษาสามารถนำมาใช้ได้จริง หลักสูตรรูปแบบนี้ จึงมีคุณค่ามากกว่าหลักสูตรอิงเนื้อหา ซึ่งเป็นแต่เพียงองค์ความรู้ ที่อาจจะไม่ได้ใช้ในชีวิตจริงเลยก็เป็นได้ เดิมการใช้หลักสูตรของชาติฉบับปัจจุบันดูเหมือนว่า ยังคงให้ความสำคัญกับเนื้อหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า จากการศึกษาปัญหาการศึกษาที่ผู้เรียนเรียนแล้วไม่สามารถประยุกต์ความรู้ถ่ายโยงไปยังสถานการณ์อื่นๆ ได้ ยังคงมีอยู่ และเป็นวิกฤติสำคัญประการหนึ่งของการศึกษาไทยปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ การนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจึงเป็นสิ่งสำคัญ ประการหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของพลเมืองไทยให้เกิดประสิทธิผลเทียบเคียงกับนานาประเทศได้ในอนาคต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ทั้งหมด 48 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนขนาดใหญ่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 11 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 39 คน ข้าราชการครู จำนวน 701 คน และ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 37 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 148 คน ข้าราชการครู จำนวน 4,971 คน รวมทั้งสิ้น มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา 224 คน จำนวนครู 5,684 คน รวมประชากรทั้งหมด จำนวน 5,908 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยมีโรงเรียนขนาดใหญ่ และ ใหญ่พิเศษในสังกัด ปีการศึกษา 2564 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 361 คน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้น แบ่งตามสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่

จำนวน 45 คน แบ่งออกเป็นผู้บริหารจำนวน 18 คน ข้าราชการครู จำนวน 27 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 316 คน แบ่งออกเป็นผู้บริหารจำนวน 126 คน ข้าราชการครู จำนวน 190 คน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนประชากรจนได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด มีวิธีการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลรายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นชั้น แบ่งตามสัดส่วนขนาดโรงเรียนแบ่งออกเป็นขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ

ขั้นตอนที่ 3 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามสัดส่วนของ จำนวนประชากรในโรงเรียน เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด ดังตารางที่ 7

ตาราง 7 แสดงจำนวนสถานศึกษา ผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและแยกตามขนาดโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	ลำดับ	โรงเรียน	จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
ขนาดใหญ่	1	ดอนเมืองจตุจินดา	7	3
	2	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สุวินทวงศ์	4	4
	3	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ยานนาวา	2	4
	4	นนทรีวิทยา	2	5
	5	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4	4	5
	6	ปทุมคงคา	2	4
	7	พระโขนงพิทยาลัย	0	4
	8	มัธยมวัดธาตุทอง	5	4
	9	ลาดปลาเค้าพิทยาคม	5	4
	10	ศรีพฤฒา	1	5
	11	สุขุมวิทพันธุ์อุปถัมภ์	3	3
รวม				

ตาราง 7 ต่อ

ขนาดใหญ่	12	ดอนเมืองทหารอากาศบำรุง	134	9
พิเศษ				
	13	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	149	9
	14	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	204	12
	15	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา	131	8
	16	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สุวรรณภูมิ	102	6
	17	เทพลילה	106	6
	18	เทพศิรินทร์ร่มเกล้า	156	10
	19	นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	153	10
	20	นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา	118	8
	21	นวมินทราชินูทิศ เบญจมราชาลัย	128	8
	22	นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา 2	133	9
	23	นวมินทราชินูทิศ กรุงเทพมหานคร	130	8
	24	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	202	12
	25	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2	179	11
	26	บางกะปิ	156	10
	27	พรตพิทยพยัต	145	9
	28	มัธยมวัดบึงทองหลาง	86	5
	29	มัธยมวัดหนองจอก	129	8
	30	รัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน	115	8
	31	รัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง	108	7
	32	ราชดำริ	109	7
	33	ราชวินิตบางเขน	92	6
	34	ฤทธิยะวรรณาลัย	190	12
	35	ฤทธิยะวรรณาลัย 2	126	8
	36	วชิรธรรมสาธิต	153	10
	37	วัดสุทธิวราราม	143	9

ตาราง 7 ต่อ

ขนาดใหญ่พิเศษ	38	เศรษฐบุตบ่าเพ็ญ	164	10
	39	สตรีวัฒนาพุดมราชม ในพระบรมราชินูปถัมภ์	103	6
	40	สตรีวิทยา 2 ในพระราชูปถัมภ์	212	13
	41	สตรีศรีสุริโยทัย	91	6
	42	สตรีเศรษฐบุตบ่าเพ็ญ	115	8
	43	สายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ ฯ	122	8
	44	สารวิทยา	147	5
	45	สิริรัตนาร	138	9
	46	สีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์)	94	6
	47	สุรศักดิ์มนตรี	146	9
	48	หอวัง	184	11
รวม			5093	316
รวมทั้งหมด			5908	361

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยวิเคราะห์ภายใต้กรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่ง วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษาสูงสุด และขนาดของสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เรียน ตามแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาค้นคว้าจาก เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ ระดับการปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ซึ่งผู้วิจัยได้จากแนวคิดสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2563 ตามกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย

1. การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน
2. การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ
3. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก
5. การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์

ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ ระดับการปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ มีวิธีการดังต่อไปนี้การสร้างเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วางกรอบขั้นตอน ดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน

3.2 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและบทความ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเขียนนิยามตามลักษณะที่ต้องการวัด

3.4 ร่างแบบสอบถามกำหนดประเด็นข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ครอบคลุมตามขอบเขตของนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อดำเนินการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

3.5 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาวัตถุประสงค์เบื้องต้น และสร้างเครื่องมือตามที่กำหนด 80

3.6 นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านจัดการศึกษาและด้านวัดผลประเมินผล จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยการวัดค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) รวมถึงการครอบคลุมข้อคำถามและความชัดเจนตามนิยามศัพท์ โดยดัชนี IOC ที่ได้เป็นค่าเฉลี่ยที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มี 3 ระดับ ได้แก่ คะแนน 1 (สอดคล้อง) คะแนน 0 (ไม่แน่ใจ) และคะแนน -1 (ไม่สอดคล้อง) ถ้าดัชนี IOC มีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็น สอดคล้อง ค่าดัชนี IOC มีค่าเท่ากับ -1 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีไม่สอดคล้อง ค่าดัชนี IOC มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีไม่แน่ใจ โดยแบบสอบถามมีค่าของความสอดคล้องตั้งแต่ 0.8 -1.0 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.7 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ควบคุมปริญญาโท พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3.8 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990, pp.202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของการจัดการเรียนรู้ออนไลน์เชิงรุก เท่ากับ .972 และค่าความเชื่อมั่นของสมรรถนะของผู้เรียน เท่ากับ .951

3.9 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจาก ครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 ตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามทั้งทางไปรษณีย์ แบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ และเดินทางไปด้วยตนเองยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และแจ้งจุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการตอบแบบสอบถาม ขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับคืน โดยผู้วิจัยได้กำหนดการตั้งค่าแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากการตอบแบบสอบถามในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลไม่ครบตาม จำนวนข้อ และติดตามการส่งแบบสอบถามกลับคืน ทั้งนี้ได้ข้อมูลตอบกลับมาทั้ง 361 ชุด เป็นร้อยละ 100

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน และสถิติอ้างอิงเพื่อทดสอบสมมติฐาน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำแบบสอบถาม มาลงรหัส (Coding) ทั้ง 3 ตอน โดยเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับมาก

3 หมายถึง ระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

5.2 บันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 102)

4.51-5.00 หมายความว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายความว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายความว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกอยู่ในระดับมากน้อย

1.00-1.50 หมายความว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสมรรถนะของผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 102)

4.51-5.00 หมายความว่า สมรรถนะของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายความว่า สมรรถนะของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายความว่า สมรรถนะของผู้เรียนระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า สมรรถนะของผู้เรียนอยู่ในระดับมากน้อย

1.00-1.50 หมายความว่า สมรรถนะของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่กับสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์ รัตนะ, 2550, น. 316)

สูงกว่า .90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับมาก

.71 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

.31 - .70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

.01 - .30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์การส่งผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

6.1.1 หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence)

6.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, p. 204)

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 สถิติพรรณนา

6.2.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.2.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

6.2.1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

6.2.2.1 สถิติวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1

6.2.2.2 สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า)Multiple Regression Analysis- Enter Method(เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ทั่วไปของผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพศ อายุ ตำแหน่ง วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน ในสถานศึกษา วุฒิการศึกษาสูงสุด และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของงานวิจัย ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.2 วิเคราะห์ระดับการสมรรถนะของผู้เรียน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกกับสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.4 วิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่

R	แทน	ค่าที่แสดงระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดกับตัวแปรตาม
R^2	แทน	ค่าที่แสดงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
t	แทน	ค่าสถิติที
\hat{Y}	แทน	คะแนนของ...ที่ได้จากสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
\hat{Z}	แทน	คะแนนของ...ที่ได้จากสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
V1	แทน	ความสามารถในการสื่อสาร
V2	แทน	ความสามารถในการคิด
V3	แทน	ความสามารถในการแก้ปัญหา
V4	แทน	ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
V5	แทน	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
V6	แทน	การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน
V7	แทน	การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ
V8	แทน	การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ
V9	แทน	การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก
V10	แทน	การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์

2. การนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 361 คน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ตำแหน่ง วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา วุฒิการศึกษาสูงสุด และขนาดโรงเรียน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ดังนี้

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	187	51.80
หญิง	174	48.20
รวม	361	100.00
ช่วงอายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	46	12.74
30-39 ปี	122	33.80
40-49 ปี	117	32.41
อายุ 50 ปีขึ้นไป	76	21.05
รวม	361	100.00
ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	43	11.91
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	101	27.98
ข้าราชการครู	217	60.11
รวม	361	100.00
วิทยฐานะ		
ชำนาญการ	156	43.21
ชำนาญการพิเศษ	139	38.50
เชี่ยวชาญ	13	3.60
เชี่ยวชาญพิเศษ	8	2.22
ไม่มีวิทยฐานะ	45	12.47
รวม	361	100.00
ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา		
ต่ำกว่า 5 ปี	8	2.22
5-10 ปี	99	27.42
11-15 ปี	151	41.83
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	103	28.53
รวม	361	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	54	14.96

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาโท	252	69.81

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาเอก	55	15.23
รวม	361	100.00
ขนาดโรงเรียน		
ใหญ่	45	12.47
ใหญ่พิเศษ	316	87.53
รวม	361	100.00

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 361 คน ประกอบด้วยเพศชาย มีจำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80 รองลงมาคือ เพศหญิง มีจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 48.20 เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี มากที่สุด มีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 40-49 ปี มีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 32.41 ช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 และช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.74 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ในตำแหน่งข้าราชการครูมากที่สุด มีจำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 60.11 รองลงมาอยู่ในตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา มีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 27.98 และอยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.91 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามตำแหน่งทางวิทยฐานะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ในตำแหน่งครูชำนาญการมากที่สุด มีจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 43.21 รองลงมาคือ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ มีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 ตำแหน่งครู (ไม่มีวิทยฐานะ) มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.47 ตำแหน่งครูเชี่ยวชาญ มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 และตำแหน่งครูเชี่ยวชาญพิเศษ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา 11-15 ปี มากที่สุด มีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 41.83 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ฯ มากกว่า 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 28.53 มีประสบการณ์ฯ มากกว่า 5-10 ปี มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 27.42 และมีประสบการณ์ฯ ต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามวุฒิ

การศึกษาสูงสุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีวุฒิปริญญาโทมากที่สุด มีจำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 69.81 รองลงมาคือ วุฒิปริญญาเอก มีจำนวน 55 คิดเป็นร้อยละ 15.24 และวุฒิปริญญาตรี มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.96 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 87.53 และอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.47 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย

2.1 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม และรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม และรายด้าน

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ด้านการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน	4.35	0.46	มาก
2. ด้านการพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่ สอดคล้องกับสมรรถนะ	4.34	0.48	มาก
3. ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ	4.30	0.47	มาก
4. ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการ สอนเชิงรุก	4.24	0.48	มาก
5. ด้านการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์	4.28	0.45	มาก
รวม	4.29	0.39	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม อยู่ใน ระดับ มาก ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 4.35$, $SD = 0.46$) ด้านการพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับ สมรรถนะ ($\bar{x} = 4.34$, $SD = 0.48$) ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ

($\bar{x} = 4.30$, $SD. = 0.47$) ด้านการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.28$, $SD. = 0.45$) และด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะ โดยเน้นการสอนเชิงรุก ($\bar{x} = 4.24$, $SD. = 0.48$) ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกโดยจำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏผล ดังตารางที่ 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา ผู้เรียน โดยรวม และรายข้อ

ด้านการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน	\bar{x}	SD.	ระดับ
1. ครูกำหนดสมรรถนะที่ชัดเจนให้แก่ผู้เรียน	4.42	0.62	มาก
2. ครูกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับสมรรถนะ	4.39	0.65	มาก
3. ครูกำหนดเนื้อหา ด้านความรู้ เหมาะสมกับสมรรถนะ	4.35	0.67	มาก
4. ครูกำหนดเนื้อหา ด้านทักษะ เหมาะสมกับสมรรถนะ	4.37	0.70	มาก
5. ครูกำหนดสมรรถนะ ให้สัมพันธ์กับสมรรถนะกลุ่มสาระอื่น ๆ	4.24	0.71	มาก
รวม	4.35	0.46	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.35$, $SD. = 0.46$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ครูกำหนดสมรรถนะที่ชัดเจนให้แก่ผู้เรียน ($\bar{x} = 4.42$, $SD. = 0.62$) ครูกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับสมรรถนะ ($\bar{x} = 4.39$, $SD. = 0.65$) ครูกำหนดเนื้อหา ด้านทักษะ เหมาะสมกับสมรรถนะ ($\bar{x} = 4.37$, $SD. = 0.70$) ครูกำหนดเนื้อหา ด้านความรู้ เหมาะสมกับสมรรถนะ ($\bar{x} = 4.35$, $SD. = 0.67$) และครูกำหนดสมรรถนะ ให้สัมพันธ์กับสมรรถนะ กลุ่มสาระอื่น ๆ ($\bar{x} = 4.24$, $SD. = 0.71$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ โดยรวม และรายข้อ

ด้านการพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่ สอดคล้องกับสมรรถนะ	\bar{x}	SD.	ระดับ
1. ครูพิจารณาเนื้อหา ด้านความรู้ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับ สมรรถนะ	4.45	0.64	มาก
2. ครูพิจารณาเนื้อหา ด้านทักษะ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับ สมรรถนะ	4.31	0.73	มาก
3. ครูพิจารณาเนื้อหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหา สาระในรายวิชาอย่างเหมาะสม	4.32	0.72	มาก
4. ครูมีการบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์สาขาอื่น ๆ เข้าร่วมกับสาระหลัก	4.29	0.72	มาก
5. ครูพิจารณาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ ที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงกับ เนื้อหา เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา	4.35	0.65	มาก
รวม	4.34	0.48	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับการพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่
สอดคล้องกับสมรรถนะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, $SD. = 0.48$) และเมื่อพิจารณาราย
ข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ครูพิจารณาเนื้อหา
ด้านความรู้ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ ($\bar{x} = 4.45$, $SD. = 0.64$)
ครูพิจารณาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ ที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงกับเนื้อหา เหมาะสมกับวัย
ของผู้เรียนและตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา ($\bar{x} = 4.35$, $SD. = 0.65$) ครูพิจารณาเนื้อหา ให้
ผู้เรียนได้เรียนรู้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาสาระในรายวิชาอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.32$,
 $SD. = 0.72$) ครูพิจารณาเนื้อหา ด้านทักษะ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ
($\bar{x} = 4.31$, $SD. = 0.73$) และครูมีการบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์สาขาอื่น ๆ เข้าร่วมกับสาระ
หลัก ($\bar{x} = 4.29$, $SD. = 0.72$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ โดยรวม และรายข้อ

ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ	\bar{x}	SD.	ระดับ
1. ครูมีการกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้	4.35	0.67	มาก
2. ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะโดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	4.30	0.68	มาก
3. ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง	4.26	0.73	มาก
4. ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ทักษะ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง	4.26	0.75	มาก
5. ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ เจตคติ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง	4.31	0.75	มาก
6. ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ คุณลักษณะ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง	4.31	0.68	มาก
7. ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน	4.34	0.69	มาก
รวม	4.30	0.47	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, $SD. = 0.47$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ครูมีการกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.35$, $SD. = 0.67$) ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.34$, $SD. = 0.69$) ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เจตคติ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง ($\bar{x} = 4.31$, $SD. = 0.75$) ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ คุณลักษณะ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง ($\bar{x} = 4.31$, $SD. = 0.68$) ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง

สมรรถนะโดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($\bar{x} = 4.30$, $SD. = 0.68$) ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง ($\bar{x} = 4.26$, $SD. = 0.73$) และครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ ทักษะ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง ($\bar{x} = 4.26$, $SD. = 0.75$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก โดยรวม และรายข้อ

ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะ โดยเน้นการสอนเชิงรุก	\bar{x}	SD.	ระดับ
1. ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านความรู้ (K) ที่เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ	4.36	0.66	มาก
2. ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านทักษะ (P) เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ	4.24	0.73	มาก
3. ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ (A) เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ	4.20	0.74	มาก
4. ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเกิดความสามารถ	4.24	0.72	มาก
5. ครูจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด	4.19	0.76	มาก
6. ครูจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างตื่นตัว	4.19	0.74	มาก
7. ผู้เรียนสามารถถอดบทเรียนโดยสะท้อนความคิดของตนเองได้จากประสบการณ์การเรียนรู้	4.21	0.72	มาก
8. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ปรัชษาหารือ และร่วมทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นอย่างตื่นตัว	4.29	0.73	มาก
รวม	4.24	0.48	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, $SD. = 0.48$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านความรู้ (K) ที่เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ ($\bar{x} = 4.36$, $SD. = 0.66$) ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ปรัชษาหารือ และร่วมทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นอย่างตื่นตัว ($\bar{x} = 4.29$,

SD. = 0.73) ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านทักษะ (P) เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ (\bar{x} = 4.24, SD. = 0.73) ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเกิดความสามารถ (\bar{x} = 4.24, SD. = 0.72) ผู้เรียนสามารถถอดบทเรียนโดยสะท้อนความคิดของตนเองได้ จากประสบการณ์การเรียนรู้ (\bar{x} = 4.21, SD. = 0.72) ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ (A) เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ (\bar{x} = 4.20, SD. = 0.74) ครูจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด (\bar{x} = 4.19, SD. = 0.76) และครูจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตัว (\bar{x} = 4.19, SD. = 0.74) ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ โดยรวม และรายข้อ

ด้านการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์	\bar{x}	SD.	ระดับ
1. ครูจัดทำเกณฑ์การวัดและประเมินสมรรถนะ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.41	0.64	มาก
2. ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้เรียนจากการสังเกตการปฏิบัติงาน	4.27	0.67	มาก
3. ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการใช้แฟ้มสะสมผลงาน	4.28	0.71	มาก
4. ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการประเมินตนเอง	4.22	0.75	มาก
5. ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการประเมินโดยเพื่อน	4.27	0.71	มาก
6. ครูจัดทำแบบวัดและประเมินผลแบบองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ	4.25	0.70	มาก
7. ครูจำลองสถานการณ์เป็นฐานในการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง	4.22	0.75	มาก
8. ครูมีวิธีการวัดประเมินสมรรถนะที่บูรณาการ ให้สอดคล้องและตอบรับวัตถุประสงค์เชิงสมรรถนะที่กำหนดไว้	4.25	0.72	มาก
9. ครูมีการรายงานผลจากการประเมินข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด	4.32	0.76	มาก
รวม	4.28	0.45	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, $SD. = 0.45$) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ครูจัดทำเกณฑ์การวัดและประเมินสมรรถนะ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ($\bar{x} = 4.41$, $SD. = 0.64$) ครูมีการรายงานผลจากการประเมินข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{x} = 4.32$, $SD. = 0.76$) ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการใช้แฟ้มสะสมผลงาน ($\bar{x} = 4.28$, $SD. = 0.71$) ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้เรียนจากการสังเกตการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.27$, $SD. = 0.67$) ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการประเมินโดยเพื่อน ($\bar{x} = 4.27$, $SD. = 0.71$) ครูจัดทำแบบวัดและประเมินผลแบบองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.25$, $SD. = 0.70$) ครูมีวิธีการวัดประเมินสมรรถนะที่บูรณาการให้สอดคล้องและตอบรับวัตถุประสงค์เชิงสมรรถนะที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 4.25$, $SD. = 0.72$) ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการประเมินตนเอง ($\bar{x} = 4.22$, $SD. = 0.75$) ครูจำลองสถานการณ์เป็นฐานในการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง ($\bar{x} = 4.22$, $SD. = 0.75$) ตามลำดับ

2.2 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม และรายด้านโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD.$) ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม และรายด้าน

สมรรถนะของผู้เรียน	\bar{x}	$SD.$	ระดับ
1. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	4.31	0.51	มาก
2. ด้านความสามารถในการคิด	4.25	0.50	มาก
3. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา	4.24	0.49	มาก
4. ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	4.25	0.48	มาก
5. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	4.34	0.49	มาก
รวม	4.27	0.40	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, $SD. = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{x} = 4.34$, $SD. = 0.49$) ด้านความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.31$, $SD. = 0.51$) ด้านความสามารถในการคิด ($\bar{x} = 4.25$, $SD. = 0.50$) ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ($\bar{x} = 4.25$, $SD. = 0.48$) และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.24$, $SD. = 0.49$) ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้เรียน โดยจำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏผลดังตารางที่ 16

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการสื่อสารโดยรวม และรายข้อ

ด้านความสามารถในการสื่อสาร	\bar{x}	$SD.$	ระดับ
1. ผู้เรียนมีความสามารถในการรับ – ส่งสาร	4.37	0.68	มาก
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม	4.38	0.69	มาก
3. ผู้เรียนสามารถพูดเจรจาต่อรองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	4.27	0.72	มาก
4. ผู้เรียนใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่ต่างกัน	4.27	0.73	มาก
5. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีเหตุผล	4.26	0.73	มาก
6. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	4.32	0.68	มาก
รวม	4.31	0.51	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับความสามารถในการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$, $SD. = 0.51$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.38$, $SD. = 0.69$) ผู้เรียนมีความสามารถในการรับ – ส่งสาร ($\bar{x} = 4.37$, $SD. = 0.68$) ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ($\bar{x} = 4.32$, $SD. = 0.68$) ผู้เรียนสามารถพูดเจรจาต่อรองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.27$,

$SD. = 0.72$) ผู้เรียนใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่ต่างกัน ($\bar{x} = 4.27$, $SD. = 0.73$) และผู้เรียนสามารถวิเคราะห์การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีเหตุผล ($\bar{x} = 4.26$, $SD. = 0.73$ ตามลำดับ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการคิดโดยรวม และรายข้อ

ด้านความสามารถในการคิด	\bar{x}	SD.	ระดับ
1. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เผชิญได้	4.43	0.64	มาก
2. ผู้เรียนมีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์	4.26	0.71	มาก
3. ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.20	0.75	มาก
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ	4.17	0.75	มาก
5. ผู้เรียนตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม	4.21	0.72	มาก
รวม	4.25	0.50	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับความสามารถในการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, $SD. = 0.50$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เผชิญได้ ($\bar{x} = 4.43$, $SD. = 0.64$) ผู้เรียนมีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.26$, $SD. = 0.71$) ผู้เรียนตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.21$, $SD. = 0.72$) ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{x} = 4.20$, $SD. = 0.75$) และผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ ($\bar{x} = 4.17$, $SD. 0.75$) ตามลำดับ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการแก้ปัญหาโดยรวม และรายข้อ

ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา	\bar{x}	SD.	ระดับ
1. ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างเหมาะสม	4.39	0.67	มาก
2. ผู้เรียนใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม	4.20	0.71	มาก
3. ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงในสังคม	4.18	0.71	มาก
4. ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม	4.24	0.73	มาก
5. ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้เหมาะสมตามวัย	4.20	0.73	มาก
รวม	4.24	0.49	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับความสามารถในการแก้ปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, $SD. = 0.49$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.39$, $SD. = 0.67$) ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.24$, $SD. = 0.73$) ผู้เรียนใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.20$, $SD. = 0.71$) ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้เหมาะสมตามวัย ($\bar{x} = 4.20$, $SD. = 0.73$) และผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงในสังคม ($\bar{x} = 4.18$, $SD. = 0.71$) ตามลำดับ

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตโดยรวม และรายข้อ

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	\bar{x}	SD.	ระดับ
1. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย	4.38	0.66	มาก
2. ผู้เรียนสามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้	4.20	0.69	มาก
3. ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.21	0.72	มาก
4. ผู้เรียนจัดการปัญหาและความขัดแย้งได้เหมาะสม	4.22	0.73	มาก
5. ผู้เรียนหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง	4.24	0.69	มาก
รวม	4.25	0.48	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, $SD. = 0.48$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย ($\bar{x} = 4.38$, $SD. = 0.66$) ผู้เรียนหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ($\bar{x} = 4.24$, $SD. = 0.69$) ผู้เรียนจัดการปัญหาและความขัดแย้งได้เหมาะสม ($\bar{x} = 4.22$, $SD. = 0.73$) ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 4.21$, $SD. = 0.72$) และผู้เรียนสามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{x} = 4.20$, $SD. = 0.69$) ตามลำดับ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยรวม และรายข้อ

ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	\bar{x}	SD.	ระดับ
1. ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสมตามวัย	4.41	0.69	มาก
2. ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี	4.30	0.73	มาก
3. ผู้เรียนสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง	4.28	0.71	มาก
4. ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.28	0.73	มาก
5. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	4.43	0.65	มาก
รวม	4.34	0.49	มาก

จากตาราง พบว่า ระดับความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, $SD. = 0.49$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{x} = 4.43$, $SD. = 0.65$) ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสมตามวัย ($\bar{x} = 4.41$, $SD. = 0.69$) ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี ($\bar{x} = 4.30$, $SD. = 0.73$) ผู้เรียนสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง ($\bar{x} = 4.28$, $SD. = 0.71$) และผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.28$, $SD. = 0.73$) ตามลำดับ

2.3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

ตัวแปร	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10
V1	1									
V2	.615**	1								
V3	.633**	.645**	1							
V4	.578**	.591**	.638**	1						
V5	.527**	.497**	.569**	.574**	1					
V6	.534**	.464**	.526**	.490**	.464**	1				
V7	.478**	.468**	.530**	.478**	.439**	.614**	1			
V8	.507**	.498**	.551**	.513**	.476**	.563**	.619**	1		
V9	.542**	.496**	.540**	.505**	.446**	.602**	.610**	.670**	1	
V10	.590**	.505**	.572**	.532**	.535**	.559**	.612**	.710**	.686**	1
\bar{x}	4.311	4.254	4.240	4.248	4.338	4.352	4.344	4.305	4.241	4.279
SD.	0.507	0.502	0.495	0.483	0.489	0.463	0.480	0.473	0.481	0.451
Sk.	-0.379	-0.439	-0.291	-0.234	-0.414	-0.391	-0.327	-0.439	-0.230	-0.099
Ku.	-0.597	0.083	-0.154	-0.545	-0.641	-0.503	-0.585	-0.234	-0.774	-0.952

** หมายถึง p-value < .01

จากตาราง พบว่า ตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกทั้ง 5 ด้าน และสมรรถนะของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.240 ถึง 4.352 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.451 ถึง 0.507 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness: Sk.) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง -0.439 ถึง -0.099 ซึ่งไม่เกิน ± 3.00 ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2556) จึงถือว่าคะแนนในแต่ละด้านของตัวแปร

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก และสมรรถนะของผู้เรียน มีความเบ้อยู่ในระดับปกติ และเมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (Kurtosis: Ku.) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง -0.952 ถึง 0.083 ซึ่งไม่เกิน ± 10.00 ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2556) จึงถือว่าคะแนนในแต่ละด้านของตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก และสมรรถนะของผู้เรียน มีความโด่งอยู่ในระดับปกติ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ทั้ง 5 ด้าน และสมรรถนะของผู้เรียน ทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแปรนี้ ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 10 ตัวแปร ซึ่งพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .439 ถึง .710 โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกทั้ง 5 ด้าน และสมรรถนะของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ ความสามารถในการสื่อสาร กับ การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ ($r = .590$) รองลงมา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา กับ การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ ($r = .572$) และ ความสามารถในการแก้ปัญหา กับ การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ ($r = .551$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ การพิจารณาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ กับ การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก ($r = .435$) (ไม่รวมความสัมพันธ์ของด้านต่างๆ ในตัวแปรเดียวกัน)

2.4 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์การบริหารการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การบริหารจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis-Enter Method)

ตัวแปรทำนาย	b	SE	β	t	p
1. การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน	.198	.043	.226	4.650	.000
2. การพิจารณาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร และตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ	.087	.043	.103	2.008	.045
3. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ	.114	.048	.133	2.395	.017
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก	.106	.046	.126	2.297	.022
5. การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์	.270	.050	.300	5.357	.000
a = .943, R = .748, R ² = .559,					
F = 90.152, SE _{est} = .271, p < .001					

จากตาราง การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Enter Method) ของตัวแปรความสามารถในการทำนายการบริหารการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน ที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการนำตัวแปรทั้งหมดตามสมมติฐานเข้ามาทำการวิเคราะห์เพื่อทำนายสมรรถนะของผู้เรียน ซึ่งผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวทำนายทั้ง 5 ด้านของการบริหารจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะส่งผลต่อตัวแปรสมรรถนะของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F = 90.152$, $SE_{est} = .271$) โดยการบริหารจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะทั้ง 5 ด้านร่วมกันทำนายสมรรถนะของผู้เรียนได้ร้อยละ 55.90 ($R^2 = .559$) ซึ่งด้านที่สามารถ

ทำนายได้ดีที่สุด คือ การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ ($\beta = .300, p < .001$) รองลงมาคือ การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน ($\beta = .226, p < .001$) การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ ($\beta = .133, p < .05$) การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก ($\beta = .126, p < .05$) ตามลำดับ และด้านที่สามารถทำนายได้น้อยที่สุด คือ การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ ($\beta = .103, p < .05$)

ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ได้มาสร้างเป็นสมการพยากรณ์ตัวแปรสมรรถนะของผู้เรียน ได้ดังนี้

สมการในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .943 + .198 X_1 + .087 X_2 + .114 X_3 + .106 X_4 + .270 X_5$$

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .226 Z_1 + .103 Z_2 + .133 Z_3 + .126 Z_4 + .300 Z_5$$

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และ 4) เพื่อวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 361 ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางกำหนดขนาดของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) จากนั้นสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน (Proportion Size) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.08-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก เท่ากับ .972 และค่าความเชื่อมั่นสมรรถนะของผู้เรียน เท่ากับ .951 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) และสถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis – Enter Method)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สรุปผลโดยรวมและรายด้านได้ดังนี้

1. ศักยภาพการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการกำหนด

สมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพิจารณาเนื้อหา สารการเรียนรู้ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ และด้านการกำหนดวัตถุประสงค์กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก ตามลำดับ

2. ศึกษาระดับสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการคิด ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ตามลำดับ

3. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ทั้ง ด้าน และ 5 สมรรถนะของผู้เรียน ทั้ง ด้าน 5 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแปรนี้ ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร ซึ่งพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .439 ถึง .710 โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกทั้ง ด้าน และ 5 สมรรถนะของผู้เรียนทั้ง ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ 5 ความสามารถในการสื่อสาร กับ การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ ($r = .590$) รองลงมา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา กับ การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ ($r = .572$) และ ความสามารถในการแก้ปัญหา กับ การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ ($r = .551$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ การพิจารณาเนื้อหา สารการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ กับ การกำหนดวัตถุประสงค์กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก ($r = .435$) ไม่รวมความสัมพันธ์ของด้าน (ต่างๆ) ในตัวแปรเดียวกัน

4. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกโดยรวมส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกทุกด้านร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ร้อยละ 55.90 ซึ่งด้านที่สามารถทำนายได้ดีที่สุด คือ การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ รองลงมาคือ การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ การ

กำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก ตามลำดับ และด้านที่สามารถทำนายนได้น้อยที่สุด คือ การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่างๆ ที่สำคัญมาอภิปรายโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 นั้นมีการให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นเป้าหมาย ด้วยการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ และด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก ที่มีการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถโดยการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงานการแก้ปัญหา และการใช้ชีวิตที่มีเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้การได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช้การเรียนรู้เพื่อรู้เท่านั้น โดยการเรียนรู้การสอนเน้น “การปฏิบัติ” โดยมีเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ อีกทั้งเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถเฉพาะด้าน จนนำไปใช้เพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปตามความถนัดและความสามารถของตน สามารถไปได้เร็ว-ช้าแตกต่างกันได้ รวมถึงการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประสบความสำเร็จ

ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้นสพฐ. ปบประมาณ2565 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์สามารถแก้ไข สถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning จาก ประสบการณ์จริงหรือจัดสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือ

ปฏิบัติตลอดจนการจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดง ความคิดเห็นเพื่อเปิดโลกทัศน์มองร่วมกันของผู้เรียนและครูให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา ในมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน และ ในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน เกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา และความสามารถในสร้างนวัตกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนธิ์ ชำนาญกิจ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการสหกิจศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนการฝึกอบรมแตกต่างกับหลังฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม 3) ผลการประเมินสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักศึกษามีเจตคติต่อการให้หลักสูตรฝึกอบรมหลังได้รับการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก 5) นักศึกษานำความรู้และสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยไปใช้ในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก และ 6) สถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นงลักษณ์ แพงเรือน, 2554) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินประสิทธิผลหลักสูตร พบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลในภาพรวม ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามองค์ประกอบพบว่าผู้เรียนมีความรู้และมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล ทั้งในด้านการเตรียมความพร้อมในการนำเสนอและการพูดนำเสนอ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผู้เรียนร้อยละ 100 มีแนวโน้มพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลที่ดีขึ้นอย่างเป็นลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด

2. สมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้

จากการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ที่มีกำหนดสมรรถนะที่ชัดเจนไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก กล่าวคือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการ ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียนและเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ช มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง (2560) กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลัง ของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกใน ความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ประการ 5

เมื่อพิจารณารายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการคิด ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ทั้งนี้ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้วยสภาพการณ์ปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ผู้เรียนในยุคปัจจุบันสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่ายขึ้น มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิต ความสนใจในเทคโนโลยีจะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้เนื่องจากเมื่อผู้เรียนมีความสนใจในเทคโนโลยีแล้วจะทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในการใช้เทคโนโลยี รวมถึงการหมั่นฝึกฝนทักษะการใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ ทำให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมากขึ้นตามแนวคิดของ (Osterman, 2013) กล่าวว่าคนรุ่นใหม่มีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารทางสังคมเพิ่มขึ้น มีพื้นที่ในการแสดงออกมากขึ้น มีการรับส่งข้อมูลที่รวดเร็ว ซึ่งสร้างประโยชน์ได้อย่างมากมายมหาศาล สอดคล้องกับ (อภิญญา ศุภการกำจร, กิตติศักดิ์ นิเวรัตน์, และ สุชาติ ลิ้มตระกูล, 2558) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในจังหวัดพะเยามีค่าเฉลี่ย 3.55 เมื่อวิเคราะห์ตัวแปรเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนชอบเทคโนโลยี และ นักเรียนชอบใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้า มีค่าเฉลี่ย 4.05

3. ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ทั้ง ด้าน และ 5 สมรรถนะของผู้เรียน ทั้ง ด้าน 5 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแปรนี้ ประกอบด้วย ตัวแปร จำนวน 10 ตัวแปร ซึ่งพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .439 ถึง .710 โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกทั้งด้าน และ 5 สมรรถนะของผู้เรียนทั้ง ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ 5 ความสามารถในการสื่อสาร กับ การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ ($r = .590$) รองลงมา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา กับ การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ ($r = .572$) และ ความสามารถในการแก้ปัญหา กับ การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ ($r = .551$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ การพิจารณาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ กับ การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก ($r = .435$) ไม่รวมความสัมพันธ์ของด้าน (ต่าง ๆ ในตัวแปรเดียวกัน เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่าการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนมุ่งเป้าหมายการพัฒนาไปที่ทักษะ เป็นการทำได้ ไม่ใช่เพียงการมีความรู้เท่านั้น โดยที่จะระบุว่าผู้เรียน ในแต่ละช่วงวัยจะสามารถทำอะไรได้ กล่าวคือ ใช้ทักษะ (skill) เป็นตัวนำ โดยมีความรู้และเจตคติ/คุณลักษณะ เป็นสิ่งที่พึงมีเป็นพื้นฐาน โดยมีการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก (Active Learning) ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จากแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน 2562 กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียนต้องนำความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งแต่ละคนมีศักยภาพในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านแฝงอยู่แล้วแต่อาจยังไม่ได้แสดงออกให้เห็น จนกว่าจะได้รับการกระตุ้นหรือได้รับการศึกษาหรือเรียนรู้ที่เหมาะสมกับภาวะแฝงนั้น และเมื่อศักยภาพนั้นปรากฏออกมา หากได้รับการส่งเสริมต่อไป ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในด้านนั้นสูงขึ้น ดังนั้นการได้เรียนรู้สาระความรู้ (Knowledge) และได้รับการฝึกทักษะ (Skills) ต่าง ๆ รวมทั้งการได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ (Attributes) ที่พึงประสงค์ เหล่านั้นสามารถช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถเพิ่มสูงขึ้นได้ ซึ่งเห็นตรงกับ (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์, 2547) กล่าวว่า ระดับของสมรรถนะหรือความสามารถ (Proficiency Level) เป็นการบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่คาดหวังหรือต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งจะแยกตามระดับที่แตกต่างกันไป โดยจะแบ่ง

ออกเป็น 5 ระดับได้แก่ 1) Basic Level ขั้นเรียนรู้ : การเริ่มต้นฝึกหัดซึ่งสามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้ กรอบหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นหรือเป็นสถานการณ์ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนได้ 2) Doing Level ขั้นปฏิบัติ : การแสดงพฤติกรรมที่กำหนดขึ้นได้ด้วยตนเองหรือช่วยเหลือสมาชิกในทีมให้สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย 3) Developing Level ขั้นพัฒนา : ความสามารถในการนำสมาชิกในทีม รวมถึงการออกแบบและคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพื่อประโยชน์และเป้าหมายของทีมงาน 4) Advanced Level ขั้นก้าวหน้า : การคิดวิเคราะห์และนำสิ่งใหม่ๆ มาใช้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน และความสามารถในการสอนผู้อื่นให้สามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ได้ตามที่กำหนด 5) Expert Level ขั้นผู้เชี่ยวชาญ : การมุ่งเน้นกลยุทธ์และแผนงานในระดับองค์การรวมถึงความสามารถ ในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้อื่นถึงแนวทางหรือขั้นตอนการทำงานและวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่นนี้จึงจะสามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียน ที่มีสอดคล้องกับการมีสมรรถนะที่สำคัญทั้ง 5 ด้าน ของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการใช้ชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัย (นงลักษณ์ แพงเรือน, 2554) ที่สรุปว่าได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาเพื่อให้ข้อมูลของผู้เรียนในภาพรวม และจำแนกตามองค์ประกอบ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลในภาพรวมเพิ่มขึ้น หลังเรียนรู้ตามหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบ พบว่า ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล และมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มขึ้น หลังเรียนด้วยหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเมื่อวิเคราะห์ตามองค์ประกอบย่อยของความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูล พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการเตรียมความพร้อมในการนำเสนอ และมีความสามารถในการพูดนำเสนอเพิ่มขึ้น หลังเรียนด้วย

4. ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกโดยรวมส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 โดยการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกทุกด้านร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะ

ของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ร้อยละ 55.90 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด รองลงมาคือ การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ การกำหนดวัตถุประสงค์กิจกรรมให้ ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก ตามลำดับ และด้านที่สามารถทำนายได้น้อยที่สุด คือ การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงานการแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต ซึ่งการจัดการเรียนรู้เน้น “การปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ จึงทำให้สามารถลดเวลาเรียนเนื้อหาจำนวนมากที่ไม่จำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญ ดังนั้น การที่จะสะท้อนผลสมรรถนะของผู้เรียนได้ชัดเจนที่สุด จึงต้องมีการวัดการประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้กับผู้เรียนตั้งแต่แรกเริ่ม ว่าต้องการพัฒนาสมรรถนะใดของผู้เรียน หากกระบวนการวัดและประเมินสมรรถนะไม่มีประสิทธิภาพ จะทำให้ขาดข้อมูลระดับสมรรถนะของผู้เรียน ที่จะป็นฐานในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ ตลอดจนขาดข้อมูลที่จะช่วยให้ครูวินิจฉัยเพื่อการส่งเสริมหรือช่วยเหลือผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ, 2544) เป็นการประเมินผลเพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นการวัดผลเพื่อใช้อธิบายความสามารถที่แท้จริง เป็นการประเมินด้วยหลากหลายวิธีการประเมินเช่นนี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้ ความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ สอดรับกับ (ณัฐภา ประวาสุข, จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์, เมธี วิสาพรม, และ ปกรณ์ชัย สุพัฒน์, 2564) การพัฒนารูปแบบการประเมินผลตามสภาพจริง อิงสมรรถนะในรายวิชาโครงการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลจากวิจัยประเมินรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง ของผู้เรียนที่มีความคิดเห็นผ่านกระบวนการพัฒนารูปแบบการประเมินผลตามสภาพจริง อิงสมรรถนะในรายวิชาโครงการ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูนำแนวการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลาง

1.2 ครูนำผลการวิจัยช่วยในการออกแบบการเรียนการสอนของครูจากการมุ่งเน้นตัวชี้วัดหรือเนื้อหาสู่การคำนึงถึงคุณค่าในการเรียนรู้ที่มีความหมายและประโยชน์ต่อชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษานำมาเป็นสารสนเทศประกอบกับการวางแผนช่วยส่งเสริมครูในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสมรรถนะของผู้เรียน ส่งผลต่อการขยายมุมมองในการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยด้านที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนรายด้านที่มากที่สุดคือ การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์ มาปรับใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยเน้นวิธีการประเมินโดยสภาพจริง

1.4 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นข้อมูลที่เป็นต้นทุนสำคัญในการพัฒนาครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนสู่ฐานสมรรถนะ

1.5 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำข้อมูลในการบริหารเชิงนโยบายในการวางแผนส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรให้เสริมสร้างสมรรถนะได้อย่างยั่งยืน ทั้งในระดับหลักสูตรสถานศึกษาและระดับการจัดการเรียนการสอนขอเขตพื้นที่การวิจัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาการจัดการเรียนฐานสมรรถนะเชิงรุกเชิงรุก ควรพัฒนาและส่งเสริม ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก โดยที่ส่งเสริมให้ ครูจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิดและครูจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตัว

2.2 ควรมีการศึกษาสมรรถนะของผู้เรียน ในด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

ในบริบทให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงในสังคม

2.3 ควรมีการวิจัยถึงตัวแปรหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบให้สามารถพัฒนาต่อไปได้

2.4 ควรสนับสนุนให้ครูทำงานวิจัยในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกเพื่อ
พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนตามกลุ่มสาระ

บรรณานุกรม

- Gerben de Vries, Stella van der Wal-Maris, André de Hamer, และ Carlien Nijdam. (2022). The Rise of Competence-Based Learning in the Netherlands and Its Impact on the Implementation of ESD at Marnix Academie P. Vare, N. Lausset, และ M. Rieckmann *Competences in Education for Sustainable Development: Critical Perspectives* (103-112). Cham: Springer International Publishing.
- Good. (1973). Cater V. Dictionary of Education.
- Levine, E., และ Patrick, S. (2019). What Is Competency-Based Education? An Updated Definition. *Aurora Institute*.
- Makunja, และ Grace. (2016). Challenges facing teachers in implementing competence-based curriculum in Tanzania: the case of community secondary schools in Morogoro municipality. *International Journal of Education and Social Science*, 3(5), 30-37.
- Masduqi, และ Harits. (2006). The competency-based curriculum of English subject for senior high school in Indonesia: A critical evaluation. *Jurnal Humanitas*, 1(2), 56-68.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for" intelligence.". *American Psychologist*, 28(1), 1.
- McClelland, D. C. (1993). Testing for competence rather than intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- McLagan, P. A. (1997). Competencies: The next generation. *Training & development*, 51(5), 40-48.
- Osterman, M. D. (2013). Digital literacy: Definition, theoretical framework, and competencies.
- Spencer L.M., และ Spencer S.M. (1993). Competence at Work:Model for Superior. *Performance*.
- Sturgis, C., Patrick, S., และ Pittenger, L. (2011). It's Not a Matter of Time: Highlights from the 2011 Competency-Based Summit. *International association for K-12 online*

learning.

Weinert, F. E. (2001). Concept of competence: A conceptual clarification.

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. รายงานเฉพาะเรื่องที่ ๑๒ หลักสูตรและการเรียนการสอน
 สอนฐานสมรรถนะ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

จันทร์ประภา ชุ่มชัย. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ด้วย
 ตนเองและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องบรรยากาศกลุ่มสาระการเรียนรู้
 วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.,
 8(3), 995-1010.

จิระประภา อัครบวร. (2549). สร้างคน สร้างผลงาน. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์เต๋า

ชัชวรินทร์ ชนวนวัน. (2553ก). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะ: CBC Development Manual. .
 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

ชัชวรินทร์ ชนวนวัน. (2553ข). คู่มือการพัฒนาโมเดลสมรรถนะ: Competency Model Development
 Manual. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

ชาญวิทย์ เพียมบุญประเสริฐ. (2544). การประเมินผลด้วยแฟ้มงาน (*Portfolio Assessment*).
 สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2550). *Training Road Map : เส้นทางการฝึกอบรมบุคลากร*. กรุงเทพฯ: เอช
 อาร์ เซ็นเตอร์.

ณัฐภา ประวาสุข, จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์, เมธี วิสาพรม, และ ปกรณ์ชัย สุพัฒน์. (2564). การ
 พัฒนารูปแบบการประเมินผลตามสภาพจริงอิงสมรรถนะในรายวิชาโครงงานตามหลักสูตร
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ป ว ช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ. *Journal of*
Graduate School, Pitchayatat, Ubon Ratchathani Rajabhat University, 16(3), 15-
 25.

ทิตนา แหมมณี. (2562). 10 สมรรถนะหลัก บัณฑิตไทยฉลาดรู้ อยู่ดีมีสุข มีความสามารถสูงและใส่ใจสังคม. สืบค้นจาก The Standard

นงลักษณ์ แพงเรือน. (2554). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ
 เพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.
 จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ประสิทธิ์ชัย มั่งมี, ปณิตา วรรณพิรุณ, และ ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2556). เว็บไซต์อบรมแบบผสมผสาน
 ด้วยกระบวนการเรียนการสอนรูปแบบ MIAP เรื่องการสร้างบทเรียนออนไลน์. การประชุม

วิชาการระดับชาติด้านอิเล็กทรอนิกส์

- ปวีณกร แป้นกัลด. (2557). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูวิชาชีพตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูวิชาชีพแบบสมรรถนะ. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- รัชพล กลัดชื่น, และ กฤษฎ์ สินธนะกุล. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์แบบผสมผสานตามแผนการสอนฐานสมรรถนะด้วยกระบวนการ MIAP รายวิชาการสื่อสารข้อมูลและเครือข่าย. วารสารวิจัยและนวัตกรรมสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร, 2(2), 117-127.
- วัลลภ พัฒนพงศ์. (2554). การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมนักพัฒนาหลักสูตรอบรมสมรรถนะอาชีพ. (ดุษฎีนิพนธ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ. (ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม).
- ศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร. (2559). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง สำหรับครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.
- ศิริพล แสงบุญส่ง, และ กฤษฎ์ สินธนะกุล. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามฐานสมรรถนะด้วยกระบวนการเรียน MIAP ระดับปริญญาบัณฑิต. วารสารวิชาการครุศาสตร์ อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 8(2), หน้า 37-46.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562a). เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชน และเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562b). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนากการเรียนรู้.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก. กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนากการเรียนรู้.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562c). รายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 75.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). ความสามารถทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน: กรุงเทพฯ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2555). คู่มือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่

6. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2547, พฤศจิกายน-ธันวาคม). Competency:เครื่องมือการบริหารที่
ปฏิเสธไม่ได้. 53(9).

สุจิตรา ปทุมลังการ. (2552). ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการประเมินผล.

หนังสือพิมพ์สำนักมาตฐานการอาชีวศึกษาและอาชีพ, 1-11.

อภิญา ศุภการกำจร, กิตติศักดิ์ นีวรรัตน์, และ สุชาติ ลีตระกูล. (2558). องค์ประกอบความสามารถ
ในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัด
พะเยา. *Graduate School Journal Chiang Rai Rajabhat University*, 8(18), 59-66.

อภิสิทธิ์ เวชเตง. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อ
ประสมเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1. *Journal of Educational Technology and Communications Faculty of Education
Mahasarakham University (JETC)*, 3(7).

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2547). *Career development in practice*. กรุงเทพมหานคร: เอชอาร์ เซ็น
เตอร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ผศ.ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา

อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผศ.ดร.กิตติชัย สุธาสิโนบล

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ผศ.ดร.ทวีศิลป์ กุลนาคดล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. ดร.สันธวัช ศรีคำแท้

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา

5. ดร.โมไนย อภิศักดิมนตรี

ผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะของผู้เรียน

ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา

ภาคผนวก ข

) ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย(OC)

ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถาม เรื่องการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

เกณฑ์การพิจารณาข้อคำถามในแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสม ไม่ขัดจริยธรรม และ
สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ศึกษาหรือไม่ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

เต็มเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง +1 หากข้อคำถามสอดคล้อง

เต็มเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 0 หากไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้อง

เต็มเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง -1 หากข้อคำถามไม่สอดคล้อง และกรุณาให้คำแนะนำ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผศ.ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผศ.ดร.กิตติชัย สุธาสิโนบล

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ผศ.ดร.ทวิศิลป์ กุลนภาดล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. ดร.สันธวัช ศรีคำแท้

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา

5. ดร.โมไนย อภิศักดิมนตรี

ผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะของผู้เรียน

ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา

ตอนที่ 2 สมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ : เรียงตามลำดับรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ข้อคำถาม	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
ความสามารถในการสื่อสาร								
1.	ผู้เรียนมีความสามารถในการรับ – ส่งสาร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	ผู้เรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษา อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	ผู้เรียนสามารถพูดเจรจาต่อรองในสถานการณ์ ต่างๆได้อย่างเหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
4.	ผู้เรียนใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมในสถานการณ์ ที่ต่างกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์การเลือกรับหรือไม่รับ ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีเหตุผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ความสามารถในการคิด								
7.	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เผชิญได้	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
8.	ผู้เรียนมีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่าง สร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11.	ผู้เรียนตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่าง	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถาม	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
	เหมาะสม							
ความสามารถในการแก้ปัญหา								
12.	ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างเหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
13.	ผู้เรียนใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
14.	ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงในสังคม	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
15.	ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
16.	ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้เหมาะสมตามวัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต								
17.	ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18.	ผู้เรียนสามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19.	ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20.	ผู้เรียนจัดการปัญหาและความขัดแย้งได้เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21.	ผู้เรียนหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี								
22.	ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสมตามวัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23.	ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
24.	ผู้เรียนสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25.	ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26.	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

หมายเหตุ :เรียงตามลำดับรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ข้อคำถาม	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน								
27.	ครูกำหนดสมรรถนะที่ชัดเจนให้แก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28.	ครูกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับสมรรถนะ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29.	ครูกำหนดเนื้อหา ด้านความรู้ เหมาะสมกับสมรรถนะ	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
30.	ครูกำหนดเนื้อหา ด้านทักษะ เหมาะสมกับสมรรถนะ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31.	ครูกำหนดสมรรถนะ ให้สัมพันธ์กับสมรรถนะกลุ่มสาระอื่นๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ								
32.	ครูพิจารณาเนื้อหา ด้านความรู้ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33.	ครูพิจารณาเนื้อหา ด้านทักษะ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34.	ครูพิจารณาเนื้อหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาสาระในรายวิชาอย่างเหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
35.	ครูมีการบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์สาขาอื่นๆ เข้าร่วมกับสาระหลัก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36.	ครูพิจารณาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ ที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงกับเนื้อหา เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ								
37.	ครูมีการกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถาม	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
	สมรรถนะโดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก							
39.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
40.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ ทักษะ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
41.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ เจตคติ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
42.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ คุณลักษณะที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก								
44.	ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านความรู้ (K) ที่เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
45.	ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านทักษะ (P) เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
46.	ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ (A) เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
47.	ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเกิดความสามารถ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
48.	ครูจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
49.	ครูจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต้นตัว	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
50.	ผู้เรียนสามารถถอดบทเรียนโดยสะท้อนความคิด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถาม	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5		
	ของตนเองได้ จากประสบการณ์การเรียนรู้							
51.	ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ปรัชษาหารือ และร่วมทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นอย่างตื่นตัว	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์								
52.	ครูจัดทำเกณฑ์การวัดและประเมินสมรรถนะ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
53.	ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้เรียนจากการสังเกตการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
54.	ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการใช้แฟ้มสะสมผลงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
55.	ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการประเมินตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
56.	ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการประเมินโดยเพื่อน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
57.	ครูจัดทำแบบวัดและประเมินผลแบบองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
58.	ครูจำลองสถานการณ์เป็นฐานในการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
59.	ครูมีวิธีการวัดประเมินสมรรถนะที่บูรณาการ ให้สอดคล้องและตอบรับวัตถุประสงค์เชิงสมรรถนะที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
60.	ครูมีการรายงานผลจากการประเมินข้อมูล พัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

คำชี้แจง :

1. การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้มีจำนวน 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เรียนตามแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาค้นคว้าจาก เอกสาร แนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกซึ่งผู้วิจัยได้จากแนวคิดสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2563 ตามกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก
4. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด หากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงจักเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งในเชิงวิชาการและการพัฒนาการบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวสุภาลัย สายคำภา

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โทร. 097-2569924

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน ตามข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 30 ปี

() 30-39 ปี

() 40-49 ปี

() อายุ 50 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

() ผู้อำนวยการสถานศึกษา

() รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

() ข้าราชการครู

4. วิทยฐานะ

() ไม่มีวิทยฐานะ

()ชำนาญการ

()ชำนาญการพิเศษ

()เชี่ยวชาญ

()เชี่ยวชาญพิเศษ

5. ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา

() ต่ำกว่า 5 ปี

() 5-10 ปี

() 11-15 ปี

() มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

6. วุฒิการศึกษาสูงสุด

()ปริญญาตรี

()ปริญญาโท

()ปริญญาเอก

() อื่นๆ โปรดระบุ

7. ขนาดโรงเรียน

() ขนาดใหญ่

() ขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 สมรรถนะของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ที่ละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการใช้สมรรถนะของผู้เรียนที่ตรงกับการปฏิบัติที่เป็นจริงในสถานศึกษาของท่านมากที่สุด โดยเกณฑ์ในการเลือกตอบมีดังนี้

5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	สมรรถนะของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ/ แสดงออก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1. ความสามารถในการสื่อสาร						
1.	ผู้เรียนมีความสามารถในการรับ – ส่งสาร					
2.	ผู้เรียนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม					
3.	ผู้เรียนสามารถพูดเจรจาต่อรองในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม					
4.	ผู้เรียนใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่ต่างกัน					
5.	ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีเหตุผล					
6.	ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล					
2. ความสามารถในการคิด						
7.	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เผชิญได้					

ข้อ	สมรรถนะของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ/ แสดงออก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
8.	ผู้เรียนมีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์					
9.	ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ					
10.	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ					
11.	ผู้เรียนตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม					
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา						
12.	ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างเหมาะสม					
13.	ผู้เรียนใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม					
14.	ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงในสังคม					
15.	ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม					
16.	ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้เหมาะสมตามวัย					
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต						
17.	ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย					
18.	ผู้เรียนสามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้					
19.	ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
20.	ผู้เรียนจัดการปัญหาและความขัดแย้งได้เหมาะสม					
21.	ผู้เรียนหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง					
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี						
22.	ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสมตามวัย					
23.	ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี					
24.	ผู้เรียนสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง					

ข้อ	สมรรถนะของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ/ แสดงออก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
25.	ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์					
26.	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี					

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก ของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ที่ละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการจัดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ตรงกับการปฏิบัติที่เป็นจริงในสถานศึกษาของท่านมากที่สุด โดยเกณฑ์ในการเลือกตอบมีดังนี้

5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก	ระดับการปฏิบัติ/ แสดงออก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1. การกำหนดสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน						
27.	ครูกำหนดสมรรถนะที่ชัดเจนให้แก่ผู้เรียน					
28.	ครูกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับสมรรถนะ					
29.	ครูกำหนดเนื้อหา ด้านความรู้ เหมาะสมกับสมรรถนะ					
30.	ครูกำหนดเนื้อหา ด้านทักษะ เหมาะสมกับสมรรถนะ					
31.	ครูกำหนดสมรรถนะ ให้สัมพันธ์กับสมรรถนะกลุ่มสาระอื่นๆ					
2. การพิจารณาเนื้อหา สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ						
32.	ครูพิจารณาเนื้อหา ด้านความรู้ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ					
33.	ครูพิจารณาเนื้อหา ด้านทักษะ ตามหลักสูตรและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับสมรรถนะ					
34.	ครูพิจารณาเนื้อหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การ					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก	ระดับการปฏิบัติ/ แสดงออก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	วิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาสาระในรายวิชาอย่างเหมาะสม					
35.	ครูมีการบูรณาการเนื้อหาจากศาสตร์สาขาอื่นๆ เข้าร่วมกับสาระหลัก					
36.	ครูพิจารณาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ ที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงกับเนื้อหา เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา					
3. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ						
37.	ครูมีการกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้					
38.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะโดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก					
3.3	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง					
39.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ ทักษะ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง					
40.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ เจตคติ ที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง					
41.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ คุณลักษณะที่ได้เรียนรู้แล้ว ในสถานการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับชีวิตจริง					
42.	ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก	ระดับการปฏิบัติ/ แสดงออก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน					
43.	ครูมีการกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้					
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมให้ครอบคลุมสมรรถนะโดยเน้นการสอนเชิงรุก						
44.	ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านความรู้ (K) ที่เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ					
45.	ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านทักษะ (P) เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ					
46.	ครูกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ (A) เสริมสร้างสมรรถนะที่ต้องการ					
47.	ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเกิดความสามารถ					
48.	ครูจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด					
49.	ครูจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างตื่นตัว					
50.	ผู้เรียนสามารถถอดบทเรียนโดยสะท้อนความคิดของตนเองได้ จากประสบการณ์การเรียนรู้					
51.	ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ปรัชษาหารือ และร่วมทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นอย่างตื่นตัว					
5. การประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง และตอบรับวัตถุประสงค์						
52.	ครูจัดทำเกณฑ์การวัดและประเมินสมรรถนะ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง					
53.	ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้เรียนจากการสังเกตการปฏิบัติงาน					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก	ระดับการปฏิบัติ/ แสดงออก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
54.	ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการใช้แฟ้มสะสมผลงาน					
55.	ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการประเมินตนเอง					
56.	ครูมีการวัดและประเมินจากความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักเรียนจากการประเมินโดยเพื่อน					
57.	ครูจัดทำแบบวัดและประเมินผลแบบองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ					
58.	ครูจำลองสถานการณ์เป็นฐานในการวัดและประเมินเป็นสภาพจริง					
59.	ครูมีวิธีการวัดประเมินสมรรถนะที่บูรณาการ ให้สอดคล้องและตอบรับวัตถุประสงค์เชิงสมรรถนะที่กำหนดไว้					
60.	ครูมีการรายงานผลจากการประเมินข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

*** ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ***

ภาคผนวก ง
หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญและขอความร่วมมือเพื่อกำารวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644
 ที่ อว 8718.1/911 วันที่ 8 เมษายน 2565
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ
 เรียน คณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุภาลัย สายคำภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุญาตให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุธาสีโนบล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ กุลนภาดล เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ในหัวข้อเรื่อง “การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 097 056 9924

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุภาลัย สายคำภา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/906

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

8 เมษายน 2565

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชดา

เนื่องด้วย นางสาวสุภาลัย สายคำภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุญาตให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน และดร.โมไนย อภิศักดิ์มนตรี เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ในหัวข้อเรื่อง “การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติขอความเห็นชอบบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุภาลัย สายคำภา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีระชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 097 056 9924

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สุภาลัย สายคำภา
วัน เดือน ปี เกิด	24 ตุลาคม 2535
สถานที่เกิด	สกลนคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2553 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2559 ระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) สาขาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	756 หมู่ 11 ตำบลสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร 47110